

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรื่อง ความรู้ ทักษะ พฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวเด็กทารก
Knowledge, attitudes, and practices on infant skin care
among caregivers

ผศ.พญ.ปรีชญา งามเชิดตระกูล หัวหน้าโครงการวิจัยผู้รับทุน/ผู้วิจัย
ผศ.พญ.รอมร แยมประทุม คณะผู้วิจัย
ผศ.พญ.เบญจรัตน์ ทรพรทรรณนท์
พญ.ศุภมาศ ศุภบรรพต
นพ.ปราการ ทัตติยกุล

ผลงานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ส่วนงาน

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

สัญญาเลขที่ 015/2565

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการวิจัย ความรู้ ทศนคติ พฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวเด็กทารก
Knowledge, attitudes, and practices on infant skin care among caregivers

ชื่อผู้วิจัยและคณะผู้วิจัย

ผศ.พญ.ปรีชญา งามเชิดตระกูล

หัวหน้าโครงการวิจัยผู้รับทุน/ผู้วิจัย

ผศ.พญ.รณร แยมประทุม

คณะผู้วิจัย

ผศ.พญ.เบญจรัตน์ ทรรทรานนท์

พญ.ศุภมาส ศุภบรรพต

นพ.ปราการ ทัตติยกุล

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ที่แล้วเสร็จโครงการ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (เพิ่มเติม) เลขที่สัญญา 015/2565 ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ประจำภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ของ มหาวิทยาลัยบูรพาที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ มา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา และภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ตึกผู้ป่วยนอกกุมารเวชศาสตร์ งานวิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลงานวิจัย และขอบพระคุณผู้ป่วยทุกท่านที่ทำให้มีข้อมูลงานวิจัยเกิดขึ้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรทางการแพทย์ นิสิตนักศึกษา ประชาชนผู้สนใจ ตลอดจนประโยชน์ต่อการรักษาผู้ป่วยในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา และประโยชน์ต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยบูรพา ปีงบประมาณ 2565

คณะผู้วิจัย

ผศ.พญ.ปรีชญา งามเชิดตระกูล

ผศ.พญ.รอมร แยมประทุม

ผศ.พญ.เบญจรัตน์ ทรรทรานนท์

พญ.ศุภมาส ศุภบรรพต

นพ.ปราการ ทัตติยกุล

สารบัญ

หน้า

สารบัญ.....	ก
สารบัญตาราง.....	ข
สารบัญภาพ.....	ค

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	
1.5 นิยามศัพท์.....	
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับการดูแลผิวหนังของเด็กทารก	
2.2 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม	
2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย	
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากร.....	
3.2 กลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่าง.....	
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	
3.5 ระยะเวลาการวิจัย.....	
บทที่ 4 ผลการดำเนินงานวิจัยและสรุปผล	
4.1 ผลการดำเนินงานวิจัย.....	
4.2 สรุปผลการวิจัย.....	
บทที่ 5 ผลผลิต การนำไปใช้ประโยชน์และข้อเสนอแนะ	
5.1 ผลผลิต การนำไปใช้ประโยชน์.....	
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	
บรรณานุกรม.....	
ภาคผนวก	
- ภาคผนวก ก ประวัติผู้วิจัย	
- ภาคผนวก ข แบบบันทึกข้อมูล	
- ภาคผนวก ค หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	
- ภาคผนวก ง เอกสารยินยอมการเข้าโครงการของอาสาสมัคร	
- ภาคผนวก จ เอกสารให้ข้อมูลอาสาสมัครก่อนเข้าโครงการ	
- ภาคผนวก ฉ เอกสารต่างๆที่ใช้ในโครงการ	

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 : ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแลเด็ก

- ตารางที่ 2 : แหล่งข้อมูลของผู้ดูแลเด็ก เมื่อพบข้อสงสัยในการดูแลผิวหนังในเด็กที่ท่านดูแล
- ตารางที่ 3 : ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับความรู้ของตนเองในการดูแลสุขภาพผิวเด็ก
- ตารางที่ 4 : ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็กที่ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล
- ตารางที่ 5-1 : ปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบ
- ตารางที่ 5-2 : ปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบและระดับความกังวล
- ตารางที่ 6 : ความรู้ของผู้ดูแลในการดูแลผิวหนังเด็ก
- ตารางที่ 7 : ทักษะของผู้ดูแลเด็กในการดูแลผิวหนังเด็ก
- ตารางที่ 8 : พฤติกรรมของผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการดูแลผิวหนังเด็ก
- ตารางที่ 8-1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุเด็กกับอุณหภูมิน้ำที่อาบ
- ตารางที่ 8-2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุเด็กกับความถี่การเปลี่ยนผ้าอ้อมในช่วงเวลากลางวันและกลางคืน
- ตารางที่ 9 : ความนิยมในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในการดูแลผิวหนังเด็ก
- ตารางที่ 10 : คะแนนและระดับความรู้ ทักษะ การปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลผิวหนังในเด็ก
- ตารางที่ 11: การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้ในการดูแลผิวหนังในเด็ก
- ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับทัศนคติการดูแลผิวหนังในเด็ก
- ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับพฤติกรรมการดูแลผิวหนังในเด็ก
- ตารางที่ 14-1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ระดับทัศนคติ กับระดับพฤติกรรมการดูแลผิวหนังในเด็ก
- ตารางที่ 14-2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ กับระดับทัศนคติในการดูแลผิวหนังในเด็ก
- ตารางที่ 15-1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับอาการผิวแห้ง สาก คัน เป็นผื่นแดงระคายเคืองง่าย
- ตารางที่ 15-2 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับอาการผื่นแดงบริเวณซอกข้อพับ คอ แขนขา หรือขาหนีบ
- ตารางที่ 15-3 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับอาการผื่นผ้าอ้อม
- ตารางที่ 15-4 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับอาการผดร้อน
- ตารางที่ 15-5 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับอาการผื่นแพ้ผด ผื่น ผื่นแดง
- ตารางที่ 15-6 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับอาการผิวไหม้จากแดด

สารบัญภาพ

หน้า

- ภาพที่ 1 : miller's pyramid
- ภาพที่ 2 : โมเดล KAPรูปแบบที่1
- ภาพที่ 3 : โมเดล KAPรูปแบบที่2
- ภาพที่ 4 : โมเดล KAPรูปแบบที่3
- ภาพที่ 5 : โมเดล KAPรูปแบบที่4

หัวข้อวิจัย	ความรู้ ทักษะ พฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวเด็กทารก Knowledge, attitudes, and practices on infant skin care among caregivers
ชื่อผู้วิจัย	ผศ.พญ.ปรีชญา งามเชิดตระกูล ผศ.พญ.รอมร แยมประทุม ผศ.พญ.เบญจรัตน์ ทรพรานนท์ พญ.ศุภมาส ศุภบรรพต นพ.ปราการ ทิตติยกุล
หน่วยงาน	ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ปีงบประมาณ	2565

บทคัดย่อ

โรคผิวหนังในเด็กสามารถป้องกันและดูแลให้ดีขึ้นได้หากได้รับการดูแลสุขภาพผิวอย่างถูกต้อง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้ดูแลเด็กในการดูแลสุขภาพผิวเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี รูปแบบการวิจัยเป็น Questionnaire-based, descriptive, cross-sectional study โดยเก็บข้อมูลจากผู้ดูแลเด็กที่ยินยอมตอบแบบสอบถามเรื่องการดูแลผิวหนังในเด็ก ผลการวิจัยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 370 คน พบว่า อายุเฉลี่ยผู้ดูแลเด็ก 32.46 ปี เป็นเพศหญิง 74.59% มีค่าเฉลี่ยความรู้ในการดูแลผิวในเด็กเล็กอยู่ในระดับรู้คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 57 พฤติกรรมการดูแลผิวในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 72.14 ส่วนทัศนคติการดูแลผิวหนังเด็กทารกในระดับสูง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.67

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ กับระดับทัศนคติในการดูแลผิวหนังในเด็ก พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับความรู้ ระดับทัศนคติ กับระดับพฤติกรรมการดูแลผิวหนังในเด็ก

ปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบ 5 อันดับแรก ได้แก่ ผดร้อน 79.7% ผิวแห้ง สาก คัน เป็นผื่นแดงระคายเคืองง่าย 72.7% ผื่นแดงบริเวณซอกข้อพับ คอ แขนขา หรือขาหนีบ 68.4% ผื่นแพ้ผด ผื่นแพ้แมลง 66.2% ผื่นผ้าอ้อม 59.7% มีผู้ที่มีความรู้ในการรักษาผดร้อนได้ถูกต้อง เพียงร้อยละ 27.84 มีผู้ที่มีความรู้ที่เห็นด้วยมากที่สุดว่าผื่นผ้าอ้อมสามารถป้องกันได้เพียงร้อยละ 58.11 และการใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวเป็นสิ่งจำเป็นร้อยละ 52.7

จึงควรส่งเสริมความรู้ ทักษะ และมุ่งเน้นถึงแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยเฉพาะในโรคผิวหนังที่พบบ่อย เพื่อให้ผู้ดูแลสามารถดูแลสุขภาพผิวในเด็กได้อย่างเหมาะสม

Research Title : Knowledge, attitudes, and practices on infant skin care among caregivers

Researcher :

1. Miss Parichaya Ngamcherdtrakul
2. Miss Ramorn Yampratoom
3. Mrs. Benjarat Dardaranonda
4. Miss Supamas Supabanpot
5. Mr. Prakarn Tattiyakul

University : Burapha university

Faculty : Medicine

Department : Pediatrics

Year : 2023

Source of Fund : Faculty of Medicine, Burapha university.

ABSTRACT

The skin problems in infants can be prevented and treated better with proper skin care. The purpose of this research was to study knowledges, attitudes and practices of child caregivers in skin care for children under 1 year of age. The Study design is questionnaire-based, descriptive, cross-sectional study. Data were collected from child caregivers who consented to the infant skin care questionnaire. The research results consisted of 370 respondents. The mean age of child caregivers was 32.46 years old, 74.59% of them were female. Their infant skin care knowledge among caregivers was low, accounting for 57%. Infant skin care practice was at a moderate level, with an average score of 72.14%, while their attitudes were high, representing an average score of 88.67%. There was a statistically significant correlation between the level of skin care knowledge and attitude ($p\text{-value} < 0.001$), but there was no statistically significant correlation between knowledge level, attitude level, and skin care practice level.

The top 5 skin conditions that caregivers had to deal with were heat rash (79.7%), dry, rough, itchy, easily irritated rashes (72.7%), red rashes around the neck, genital area, or groin (68.4%), allergic rashes to ants, mosquitoes, or insects (66.2%), and diaper rash (59.7%). Only 27.84% had the right knowledge of heat rash treatment, 58.11% had the opinion that diaper rash could be prevented the most, and 52.7% had the opinion that using skin moisturizing agents was necessary.

Therefore, it is important to promote infant skin care knowledge, attitudes, and attention on the proper practices particularly in common skin conditions. So that caregivers can properly care for children's skin.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผิวหนังในวัยเด็กโดยเฉพาะทารกแรกเกิด มีความบอบบาง เกิดการระคายเคือง แพ้สัมผัส ติดเชื้อได้ง่าย พฤติกรรมการดูแลผิวหนังเด็กที่ไม่เหมาะสมร่วมกับปัจจัยทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ทำให้เด็กเกิดโรคผิวหนัง เช่น โรคติดเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา เชื้อไวรัสที่ผิวหนัง โรคผื่นภูมิแพ้ผิวหนัง (atopic dermatitis) โรคผิวหนังอักเสบจากการแพ้สัมผัส (contact dermatitis) ผื่นผ้าอ้อม ผื่นแพ้แมลง ผดร้อน เป็นต้น ซึ่งโรคผิวหนังเหล่านี้สามารถป้องกันได้หากเด็กได้รับการดูแลสุขภาพผิวอย่างถูกต้อง ช่วยให้เด็กไม่ต้องเข้ารับการรักษาที่คลินิกหรือโรงพยาบาล ซึ่งต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาที่เกิดขึ้นตามมา ช่วยลดการสัมผัสเชื้อจากการมาโรงพยาบาลโดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีโรคระบาด ซึ่งอาจเกิดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคที่ระบาดในชุมชน การดูแลผิวในเด็กทารกที่ถูกต้องจำเป็นต้องเริ่มจากได้รับความรู้ มีทัศนคติที่ดี ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมการดูแลสุขภาพผิวที่เหมาะสม

ปัญหาผิวหนังเป็นปัญหาที่พบบ่อยในเด็กเล็ก มีรายงานว่าเด็กจำนวนมากกว่า 65% เข้ามาปรึกษาแพทย์เกี่ยวกับปัญหาผิวหนังในช่วงอายุ 5 ปีแรก โดยในกลุ่มเด็กทารกแรกเกิด มักจะมาด้วยปัญหาผื่นที่พบได้บ่อยในเด็กแรกเกิด ได้แก่ erythema neonatorum, milia, seborrheic dermatitis, mongolian spots หลังจากนั้นปัญหาที่มาปรึกษาเพิ่มขึ้นได้แก่ atopic dermatitis, contact dermatitis, diaper dermatitis

โรคที่พบได้บ่อยในช่วงอายุแรกเกิด ถึง 2 ปี ได้แก่ eczema (36.58%), allergic skin diseases (24.28%), และ infectious diseases (15.94%) โดยพบว่าโรคที่พบบ่อยที่สุด คือ contact dermatitis (25.88%), atopic dermatitis (20.10%), และ impetigo (4.59%) ตามลำดับ

ปัจจุบันความรู้ในการดูแลผิวหนังเด็ก ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการดูแลผิวหนังเด็กมีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต ผลิตภัณฑ์ในท้องตลาดมีหลากหลายมากขึ้น ผู้ดูแลเด็กสนใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก โดยเฉพาะมากขึ้น บางส่วนนิยมเลือกใช้ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพรไทย หรือสารสกัดธรรมชาติ ผู้ดูแลเด็กบางส่วนเปิดรับความรู้จากสื่อให้ความรู้ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น facebook, เว็บไซต์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็ก หรือประสบการณ์การดูแลเด็กจากครอบครัวของตนเอง ญาติปู่ย่าตายาย กลุ่มเพื่อน การให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพผิวของเด็กแก่ผู้เลี้ยงดูเด็ก โดยทีมบุคลากรทางการแพทย์ จะทำเมื่อมารดามาฝากครรภ์ คลอดบุตรที่โรงพยาบาลและพาเด็กมาตรวจที่คลินิกสุขภาพเด็กดี หัวข้อการดูแลสุขภาพผิวเด็กทารกเป็นเพียงหนึ่งในหัวข้อการให้คำแนะนำ ซึ่งผู้เลี้ยงดูเด็กจะได้รับคำแนะนำการดูแลเด็กในหัวข้ออื่นๆอีกมาก การรับรู้ต่อคำแนะนำ ในช่วงเวลาสั้นๆอาจมีจำกัดและไม่เพียงพอ อีกทั้งยังขาดการประเมินความรู้ ทัศนคติ ในการดูแลสุขภาพผิวของผู้ดูแลเด็ก ซึ่งการขาดความรู้ ทัศนคติที่ถูกต้องจะนำไปสู่การดูแลสุขภาพผิวที่ไม่เหมาะสมและก่อโรคตามมา

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการดูแลสุขภาพผิวในเด็กทารกของผู้ดูแลเด็ก จึงมีความสำคัญ ช่วยให้แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งมีหน้าที่ดูแลเด็กสามารถประเมินความรู้ความเข้าใจต่อการดูแลผิวหนังเด็กในปัจจุบัน และวางแผนจัดการให้ข้อมูลที่ถูกต้องโดยเฉพาะข้อมูลการดูแลผิวในส่วนที่ผู้ดูแลยังขาดไปเพื่อช่วยให้การดูแลสุขภาพเด็กเป็นไปอย่างเหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

- ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวหนังเด็กทารก

วัตถุประสงค์รอง

- ศึกษาความสัมพันธ์ของข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการดูแลผิวหนังเด็กทารก
- ศึกษาความสัมพันธ์ของสุขภาพผิวหนังของเด็กกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการดูแลผิวหนังเด็กทารก

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการดูแลผิวหนังในวัยทารกและวัยเด็ก จะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ทางสาธารณสุขในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเด็ก ช่วยให้แพทย์พยาบาล ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทราบถึงลักษณะการดูแลผิวหนังของเด็ก ในส่วนที่เหมาะสมและยังไม่เหมาะสม เพื่อเลือกมุ่งเน้นให้ความรู้ในส่วนที่ยังขาด เพื่อลดปัญหาการเกิดโรคผิวหนังในเด็ก ลดค่าใช้จ่าย ระยะเวลาที่ต้องดูแลรักษาหากเกิดปัญหาโรคผิวหนังตามมา

นำมาพัฒนางานประจำในการบริการวิชาการ โดยการเลือกให้ความรู้ แนวปฏิบัติ สำหรับการดูแลผิวหนังตามหัวข้อที่ยังได้รับการดูแลไม่เหมาะสม ช่วยให้ทีมผู้ดูแลเสริมความรู้ในส่วนที่ยังขาดได้ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น ด้วยการเลือกใช้เวลา วิธีการให้ความรู้ที่เหมาะสม

นำมาพัฒนางานในการเรียนการสอน นำข้อมูลที่ได้เผยแพร่ในวงกว้างต่อไป เพื่อให้แพทย์ผู้ดูแลเด็ก และผู้ให้บริการทางสาธารณสุข สามารถให้การดูแลเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นำไปต่อยอดงานวิจัย การเสริมความรู้ ทักษะ พฤติกรรมในการดูแลผิวหนังที่ถูกต้องเหมาะสมจะนำไปสู่การเกิดโรคผิวหนังที่ลดลง สุขภาพเด็กดีขึ้น ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปศึกษาวิจัยเพิ่มเติมต่อไป อีกทั้งความสัมพันธ์ของข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก ต่อความรู้ พฤติกรรมในการดูแลเด็กของผู้เลี้ยงดูยังช่วยสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคมที่สำคัญอันส่งผลกระทบต่อสุขภาพเด็กอีกด้วย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษา

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การดูแลสุขภาพผิวหนังเด็กทารก ประกอบด้วยหัวข้อ

1. การดูแลสุขอนามัยของผู้ให้การดูแลทารก
2. การทำความสะอาดผิว การอาบน้ำ
3. การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวหลังจากอาบน้ำ
4. การดูแลผิวหนัง และป้องกันภาวะโรคผิวหนังที่พบบ่อย ได้แก่
 - 1) ผิวแห้ง อักเสบ
 - 2) ผื่นผ้าอ้อม
 - 3) การดูแลผิวจากแสงแดด
 - 4) ผื่นจากแมลงสัตว์กัดต่อย
 - 5) ผดร้อน
5. การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการดูแลผิวหนังทารก เช่น ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด สารให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว กระจาเซบียกสำหรับทำความสะอาด ผ้าอ้อม การใช้แป้ง การค้ำนึ่งถึงส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ที่อาจทำให้เกิดการระคายเคืองต่อผิวหนัง

ขอบเขตกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ผู้ดูแลเด็กที่พาเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี มารับการตรวจสุขภาพ ณ โรงพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพา

ขอบเขตระยะเวลาในการศึกษา

เริ่มเก็บข้อมูล 1 ธันวาคม 2565 – 1 กรกฎาคม 2566 ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 7 เดือน

ขอบเขตการรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่องการดูแลผิวหนังในเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี จากผู้ดูแลเด็ก ที่ยินยอมตอบแบบสอบถามตามความสมัครใจ แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การดูแลเด็ก แหล่งข้อมูลจากผู้ดูแลเด็กได้รับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของเด็กที่ทํานดูแล ได้แก่ เพศ อายุ โรคประจำตัว ปัญหาผิวหนังของเด็กและความกังวล

ส่วนที่ 3 ความรู้การดูแลผิวหนังเด็ก

ส่วนที่ 4 ทศนคติการดูแลผิวหนังเด็ก

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการดูแลผิวหนังเด็ก

ซึ่งเนื้อหาคำถามในส่วนความรู้ ทศนคติ พฤติกรรม การดูแลผิวหนังเด็ก ประกอบด้วย

- 1) การดูแลสุขอนามัยของผู้ให้การดูแลทารก
- 2) การทำความสะอาดผิว การอาบน้ำ
- 3) การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวหลังจากอาบน้ำ
- 4) การดูแลผิวหนัง และป้องกันภาวะโรคผิวหนังที่พบบ่อย ได้แก่
 - i. ผื่นแห้ง อักเสบ
 - ii. ผื่นผ้าอ้อม
 - iii. การดูแลผิวจากแสงแดด
 - iv. ผื่นจากแมลงสัตว์กัดต่อย
 - v. ผดร้อน
- 5) การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการดูแลผิวหนังทารก

ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ความรู้ และทศนคติการดูแลผิวหนังเด็ก

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรม การดูแลผิวหนังเด็ก

ตัวแปรแทรกซ้อน ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ความสัมพันธ์กับเด็ก ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก แหล่งข้อมูลที่เรียนรู้การดูแลเด็ก

1.5 นิยามศัพท์

ทารก หมายถึง เด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 1 ปี

บทที่ 2

วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่สัมพันธ์กับเรื่องที่วิจัย

2.1 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับการดูแลผิวหนังของเด็กทารก

จากการศึกษาโรคผิวหนังเด็กในคลินิกโรคผิวหนังเด็กรพ.ศิริราช ของ Wisuthsarewong WA.⁽¹⁾ พบว่าผู้ป่วยเด็กที่มีปัญหาผิวหนังมาตรวจรักษามีอายุตั้งแต่ 1 วัน ถึง 13 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 4 ปี 11 เดือน กลุ่มเด็กที่อายุน้อยกว่า 1 ปีมีมากถึง 21.3% กลุ่มอายุ 1-6 ปี มีจำนวน 44.0% กลุ่มอายุ 6-10 ปี มีจำนวน 26.5% และกลุ่มอายุมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 8.2% จะเห็นว่าในช่วงอายุน้อยกว่า 1 ปี เป็นช่วงที่พบผู้ป่วยโรคผิวหนังเด็กในสัดส่วนที่มากเมื่อเทียบกับเด็กอายุอื่นๆ

ผิวหนังในวัยเด็กโดยเฉพาะทารกแรกเกิดอายุน้อยกว่า 1 ปี มีความบอบบาง ติดเชื้อได้ง่าย ระคายเคือง แพ้สัมผัส เสี่ยงต่อการเกิดพิษได้ง่ายจากสารที่สัมผัสผิวจะถูกดูดซึมเข้าผิวหนังในปริมาณที่มากเมื่อเทียบกับน้ำหนักตัวเด็ก เนื่องจากอัตราส่วนพื้นที่ผิวต่อมวลกายของทารกสูง (surface area to body mass ratio)

การดูแลผิวหนังของเด็กวัยทารกแรกเกิดจนถึงวัยเด็ก⁽²⁻⁴⁾ ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ได้แก่

1. การดูแลสุขอนามัยของผู้ให้การดูแลทารก การล้างมือก่อนที่จะให้การดูแลทารก การดูแลสุขอนามัยไม่ใช่ของใช้ร่วมกันกับคนในบ้าน
2. การทำความสะอาดผิว การอาบน้ำ ระยะเวลาไม่ควรนานเกินไป และไม่อาบบ่อยเกินไป เพื่อลดปัญหาการเกิดผื่นแพ้ ควรใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที วันละ 1-2 ครั้ง ด้วยผลิตภัณฑ์ที่ไม่ระคายเคืองผิว (synthetic detergent based : soap free) มีค่า pH เหมาะสมคือเป็นกรดเล็กน้อย สำหรับทำความสะอาดผิวทารก แทนการถูด้วยผ้าเพื่อทำความสะอาดสิ่งสกปรก เช่น คราบ น้ำลาย อุจจาระ ปัสสาวะ ซึ่งจะทำให้ระคายเคืองผิวได้มากกว่า การใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับทำความสะอาด ได้แก่ น้ำสะอาด สบู่ กระดาษเปียก ควรเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับทารกที่ไม่มีสารระคายเคือง เช่น น้ำหอม แอลกอฮอล์ ซึ่งทำให้เกิดผื่นแพ้จากสารระคายเคือง
3. การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวหลังจากอาบน้ำ เพื่อช่วยเสริมให้สุขภาพผิวแข็งแรง
4. การดูแลผิวหนังบริเวณที่ขึ้นแฉะง่าย เช่น บริเวณซอกพับ บริเวณขาหนีบ บริเวณที่สวมใส่ผ้าอ้อม การดูแลและป้องกันการเกิดผื่นผ้าอ้อม โดยทำความสะอาดและรักษาผิวให้แห้งเสมอ ทาสารเคลือบผิวเพื่อป้องกันการระคายเคือง เปลี่ยนผ้าอ้อมบ่อยครั้งเมื่อเกิดการเปียกชื้น การเลือกใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูปที่มีคุณสมบัติดูดซับความชื้นได้ดี หลีกเลี่ยงการทาแป้งเนื่องจากแป้งที่จับตัวเป็นก้อนเมื่อเปียกจะเสียดสีระคายเคืองผิวได้ และทารกอาจสูดสาละอองฝุ่นแป้งเกิดอันตรายต่อทางเดินหายใจ และมีหลักฐานแสดงถึงการทาแป้งบริเวณอวัยวะเพศหญิงเป็นเวลานานจะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งรังไข่เมื่อเป็นผู้ใหญ่

ปัจจุบันข้อแนะนำการดูแลผิวเด็กในบางหัวข้อ เช่น การอาบน้ำ มีคำแนะนำที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ตามสภาพอากาศ⁽²⁻⁴⁾ ข้อคำแนะนำการดูแลผิวในเด็กบางประการเปลี่ยนไปจากที่ปฏิบัติมาในอดีต เช่น การดูแลทำความสะอาดผิวควรใช้น้ำร่วมกับสารสำหรับทำความสะอาดผิวเพื่อกำจัดคราบสกปรก การใช้น้ำเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ โดยเฉพาะการทำความสะอาดหลังขับถ่าย หลังอาบน้ำแนะนำให้ทาสารเพิ่มความชุ่มชื้นให้เด็ก ควรหลีกเลี่ยงการทาแป้ง การเลือกผลิตภัณฑ์ดูแลผิวควรเลือกผลิตภัณฑ์สำหรับ

เด็กโดยเฉพาะ เพื่อลดการระคายเคือง อย่างไรก็ตามยังมีผู้ดูแลเด็กที่ยังใช้แป้งเด็กในการดูแลเด็กเป็นประจำ บางส่วนยังมีความเชื่อว่าการใช้น้ำในการดูแลผิวเพียงอย่างเดียวมันดีที่สุด

กิจกรรมสันทนาการในเด็กเล็กเป็นที่สนใจมากขึ้น เช่น การท่องเที่ยวนอกบ้าน อาจนำมาซึ่งปัญหาผิวหนัง เช่น ผื่นระคายเคืองจากแสงแดด แมลงกัดต่อย ผดร้อน⁽⁵⁾ ข้อเสนอแนะการดูแลป้องกันภาวะเหล่านี้ในเด็ก ได้แก่

- 1) การดูแลผิวจากแสงแดด วิธีการป้องกันแสงควรใช้หลายวิธีร่วมกัน ได้แก่
 - เลือกเสื้อผ้า ที่ปิดผิวหนังได้มากที่สุด สวมหมวกปีกกว้างออกไปโดยรอบอย่างน้อย 4-6 นิ้ว และมีผ้าคลุมลงมาด้านหลังคอด้วย เพื่อปกปิดแสงแดดกระทบศีรษะ หน้า ลำคอ หู
 - ใช้ยากันแดดที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันทั้ง UVA, UVB การเลือกยากันแดดควรป้องกันรังสีได้ทั้ง UVA, UVB โดยใช้ชนิด physical sunscreen
 - เด็กเล็กอายุน้อยกว่า 6 เดือนยังไม่แนะนำให้ใช้ยากันแดด เนื่องจากมีโอกาสดูดซึมสารต่างๆได้มาก เกิดอันตรายได้ง่าย ต้องใช้วิธีหลีกเลี่ยงการถูกแสงแดดโดยตรง
- 2) การดูแลป้องกันผื่นจากแมลงสัตว์กัดต่อย การหลีกเลี่ยงไม่ให้แมลงกัดเป็นวิธีที่ได้ผลดีที่สุด หากต้องทำกิจกรรมในสถานที่มืด แมลง ควรใส่เสื้อผ้าปกปิดมิดชิด เช่น ถุงเท้า รองเท้า เหน็บชายเสื้อในกางเกง สวมกางเกงขายาว หลีกเลี่ยงการคลุกคลีกับสัตว์ที่มีหมัด หลีกเลี่ยงการใช้ น้ำหอม แป้ง โลชั่นที่มีกลิ่นหอม ซึ่งมักดึงดูดแมลงให้เข้าหา ทายาป้องกันแมลงที่ผิวหนัง (insect repellent) เช่น DEET เป็นยาที่สามารถใช้ได้ปลอดภัยในเด็กอายุตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป สามารถป้องกันยุง เห็บและแมลงอื่นๆ ได้ผลดี ในเด็กแนะนำความเข้มข้นไม่เกิน 10% แม้ว่าความเข้มข้นของยาที่สูงจะป้องกันแมลงได้นานขึ้น การทำให้ทาผิวหนังกร่มผ้า หลีกเลี่ยงรอบตา ปาก มือ
- 3) ผดร้อน ผื่นที่พบบ่อยในเด็กเล็ก ในสภาพอากาศประเทศไทยซึ่งเป็นเขตร้อนชื้น ในเด็กเล็กการทำงานและการเจริญเติบโตของต่อมเหงื่อยังไม่สมบูรณ์ทำให้มี keratin อุดตันต่อท่อต่อมเหงื่อ และเกิดผดผื่นขึ้นในสภาพอากาศที่ร้อนได้ง่าย ผื่นมักเห่อขึ้นเมื่ออากาศร้อน และดีขึ้นเมื่ออากาศเย็น การหลีกเลี่ยงอากาศร้อน อยู่ในที่อากาศถ่ายเทดี ใส่เสื้อผ้าที่โปร่งบาง การอาบน้ำบ่อยๆจะทำให้ผื่นลดลงได้

พฤติกรรมดูแลผิวหนังเด็กที่ไม่เหมาะสม ร่วมกับปัจจัยทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดโรคผิวหนัง เช่น โรคติดต่อแบคทีเรีย เชื้อรา เชื้อไวรัสที่ผิวหนัง โรคผื่นภูมิแพ้ผิวหนัง (atopic dermatitis) โรคผิวหนังอักเสบจากการแพ้สัมผัส (contact dermatitis) ผื่นผ้าอ้อม แพ้แมลง ผดร้อน เป็นต้น ⁽⁶⁾ ปัญหาผิวหนังเด็กที่มีสาเหตุสัมพันธ์กับพฤติกรรมดูแลผิวที่พบบ่อย ได้แก่ ผื่นผ้าอ้อมพบถึง 7 - 43.8% แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่และกลุ่มอายุ⁽⁷⁾ ในประเทศไทยมีการศึกษาเรื่องการดูแลผิวในเด็กที่เป็นโรคผื่นผ้าอ้อมในเด็กอายุน้อยกว่า 2 ปี ที่จังหวัดขอนแก่นพบความชุกของโรค 36.1% และพบว่าพฤติกรรมเปลี่ยนผ้าอ้อมที่น้อยกว่า 3 ครั้ง/คืน การใช้แป้งฝุ่นที่บริเวณสัมผัสผ้าอ้อม การเลือกใช้ผ้าอ้อมที่ทำจากผ้า เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดผื่นผ้าอ้อม⁽⁸⁾

การศึกษาข้อมูลความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมดูแลผิวเด็กของผู้ดูแลเด็กมีอยู่น้อย และพบว่ามีการดูแลผิวที่ไม่เหมาะสม การศึกษาในกลุ่มมารดาเด็กทารกแรกเกิดจำนวน 400 คน ของ Srinivasa S. และคณะ ที่ประเทศอินเดีย⁽⁹⁾ พบว่ามารดาผู้เลี้ยงดูเด็กยังมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการดูแล เช่น มีเพียง 36.33% ที่ล้างมือก่อนให้การดูแลเด็ก, 78.6% ใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวโดยไม่คำนึงถึงสาร

ระคายเคืองผิว เช่น สบู่ที่มีน้ำหอม, 57% ใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูปเมื่อออกนอกบ้าน, 65% เปลี่ยนผ้าอ้อมน้อยกว่า 3 ครั้งต่อวัน, 45% ใช้แป้งเพื่อดูดซับความชื้นทุกครั้งที่เปลี่ยนผ้าอ้อม

สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ใช้ดูแลผิวเด็กในท้องตลาดมีความหลากหลายมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ cleansing wipes and cloths, baby oil / lotion, powder, baby bath พบว่าผู้ดูแลเด็กมีแนวโน้มเลือกผลิตภัณฑ์ที่ปราศจากน้ำหอม และเหมาะสำหรับผิวที่ระคายเคืองง่าย⁽¹⁰⁾ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้สารสกัดจากธรรมชาติได้รับความนิยม มีข้อมูลการศึกษาถึงความปลอดภัยมากขึ้น⁽¹¹⁾ จากการศึกษาการใช้ผลิตภัณฑ์การดูแลผิวในท้องตลาดของ Bonchak JG, Prouty ME, Salma F. พบว่าส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับดูแลผิวทารก มักมีสารที่ระคายเคืองผิวน้อย 1 ชนิดเป็นส่วนประกอบอยู่ในผลิตภัณฑ์ด้วย ได้แก่ fragrance, betaines, propylene glycol, , formaldehyde, methylchloroisothiazolinone, methylisothiazolinonelanolin, neomycin โดยผลิตภัณฑ์ที่ราคาถูก มักมีส่วนประกอบของสารระคายเคืองผิวอยู่ในผลิตภัณฑ์ แต่ผลิตภัณฑ์ที่มีราคาแพงมักปราศจากสารก่อการระคายเคืองผิว⁽¹²⁾ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมของผู้ดูแลเด็กไทยในการเลือกผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้กับเด็กเล็กร่วมด้วย การสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลการปฏิบัติการณ์ดูแลผิวหน้าเด็กในยุคปัจจุบัน ตามบริบทสภาพภูมิอากาศ สภาพสังคม วัฒนธรรมไทย จะเป็นข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อไป

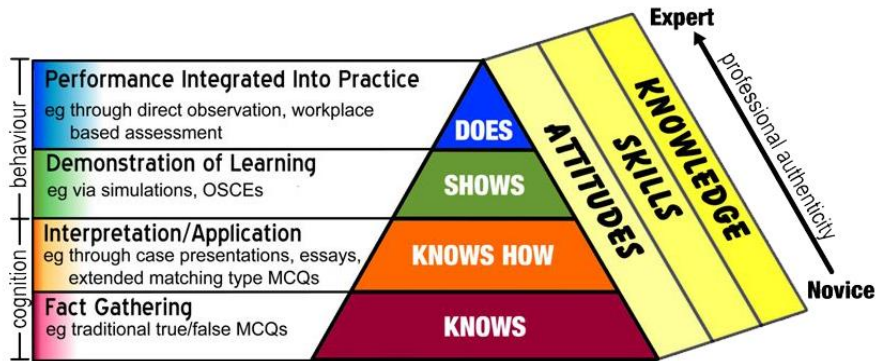
ดังนั้นข้อมูลความรู้เรื่องการดูแลผิวในเด็กโดยเฉพาะกลุ่มอายุน้อยกว่า 1 ปี จึงมีความสำคัญ ช่วยให้แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่นๆ ที่มีหน้าที่ดูแลเด็กสามารถประเมินความรู้ความเข้าใจต่อการดูแลผิวหน้าเด็ก และสามารถวางแผนให้ข้อมูลได้ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะในส่วนที่ผู้ดูแลยังขาดความรู้เพื่อช่วยให้การดูแลสุขภาพเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม (Knowledge, Attitude, Practice)

การวางแผนให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถในการปฏิบัติงานใดๆ จำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งในการให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้สามารถดูแลผิวหน้าเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสม การถ่ายทอดความรู้เพื่อมุ่งให้ผู้ดูแลเด็กมี ความรู้ ทักษะ ที่ถูกต้องซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นประจำสม่ำเสมอ แนวคิดในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้มีความสามารถในการปฏิบัติงาน จึงมุ่งให้เกิดทักษะทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ให้เหมาะสมกับระดับของผู้ปฏิบัติงานนั้นๆ คือในระดับ does คือทำได้ถูกต้องเหมาะสมด้วยตนเอง ตาม miller's pyramid ⁽¹⁵⁾

MILLER'S PRISM OF CLINICAL COMPETENCE (aka Miller's Pyramid)

it is only in the "does" triangle that the doctor truly performs

Based on work by Miller GE. The Assessment of Clinical Skills/Competence/Performance; Acad. Med. 1990; 65(9); 63-67
Adapted by Drs. R. Mehay & R. Burns. UK (Jan 2009)

รูปที่ 1 miller's pyramid

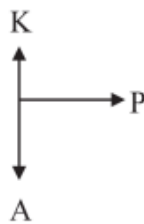
นิภา มนูญปัจจุ (2528). แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะและการปฏิบัติไว้ 4 รูปแบบ⁽¹⁶⁾ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการกำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังนี้

K = ความรู้ A = ทักษะ P = พฤติกรรม

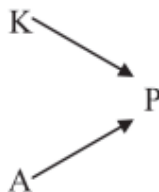
รูปที่ 2 โมเดล KAPรูปแบบที่1

ลักษณะที่ 1 ความรู้ (K) ส่งผลให้เกิดทัศนคติ (A) ซึ่งส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ(P) โดยมีทัศนคติเป็นตัวกลางระหว่างความรู้กับการปฏิบัติ คือ ทัศนคติจะเกิดจากความรู้ที่มีอยู่และการปฏิบัติจะแสดงออกไปตามทัศนคตินั้น

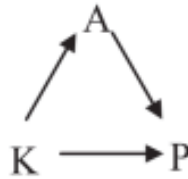
รูปที่ 3 โมเดล KAPรูปแบบที่2

ลักษณะที่ 2 ความรู้(K) และทัศนคติ(A) มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและทำให้เกิดการปฏิบัติ(P) ตามมา

รูปที่ 4 โมเดล KAPรูปแบบที่3

ลักษณะที่ 3 ความรู้(K) และทัศนคติ(A) ต่างก็ทำให้เกิดการปฏิบัติ(P)โดยที่ความรู้และทัศนคติไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน

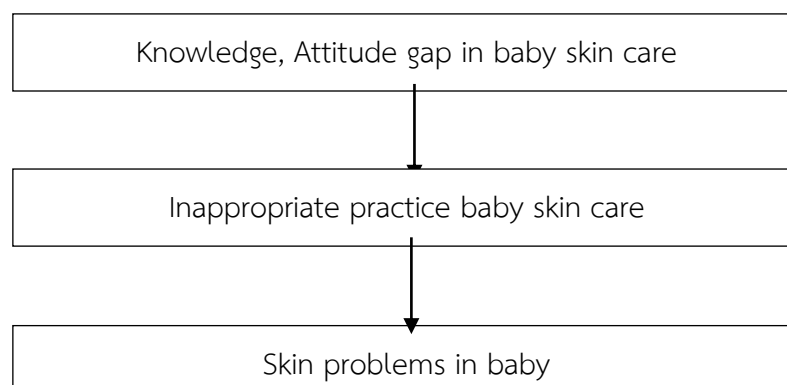
รูปที่ 5 โมเดล KAPรูปแบบที่4

ลักษณะที่ 4 ความรู้(K) มีผลต่อการปฏิบัติ (P) ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีทัศนคติ(A) เป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามความรู้หรือความรู้มีผลต่อทัศนคติก่อน แล้วการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปตามทัศนคตินั้น

สรุปได้ว่า ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กันหลายแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม เชื่อว่าทัศนคติที่ดีจะทำให้มีพฤติกรรมที่ดีซึ่งจะส่งผลให้บุคคลที่ได้รับบริการมีความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีด้วย ความรู้ทัศนคติ พฤติกรรม มีผลต่อเนื้องกัน เช่น ทัศนคติมีผลต่อพฤติกรรมและพฤติกรรมมีผลมาจากทัศนคติ ซึ่งทั้งหมดจะมีพื้นฐานมาจากความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรม

การส่งเสริมให้เกิดความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน และคุณภาพงานได้ดีขึ้น และมีการนำมาใช้ในงานต่างๆ รวมถึงคุณภาพงานในด้านการดูแลสุขภาพแพทย์เช่น การดูแลทารกแรกเกิด⁽¹⁷⁾ เป็นต้น

2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย / สมมุติฐาน

สมมุติฐาน ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ทักษะ พฤติกรรมการดูแลผิวเด็ก ในองค์ประกอบต่างๆ แตกต่างกัน ระดับข้อมูลความรู้ ความเชื่อทัศนคติของการดูแลผิวอาจมีบางส่วนที่ไม่ถูกต้อง นำไปสู่พฤติกรรมการดูแลผิวที่ไม่เหมาะสม ซึ่งก่อให้เกิดภาวะโรคผิวหนังในเด็กตามมา เช่น ผื่นผิวหนังอักเสบจากการแพ้สัมผัส บริเวณที่ใส่ผ้าอ้อม ผื่นแพ้ ná ลาย ผื่นผิวหนังอักเสบบริเวณซอกพับ ผดร้อน เกิดการติดเชื้อที่ผิวหนัง

ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้และทัศนคติของผู้ดูแลเด็ก เช่น แหล่งข้อมูล โอกาสเข้าถึงความรู้ที่ ผู้ดูแลเด็กได้รับความรู้ ระดับการศึกษา ฐานะ ของผู้ดูแลเด็ก

การเลือกให้ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องแก่ผู้ดูแลเด็ก ในหัวข้อของการดูแลสุขภาพผิวที่ผู้ดูแลเด็ก มีระดับความรู้ในหัวข้อที่ยังด้อยจะช่วยให้การให้ข้อมูลความรู้แก่พ่อแม่ผู้เลี้ยงดูเด็กได้ประสิทธิภาพมากขึ้น ในเวลาที่มีจำกัด และจะช่วยลดปัญหาการเกิดโรคผิวหนังในเด็ก

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร

ผู้ดูแลเด็กที่พาเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปีมารับการตรวจสุขภาพ ณ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 กลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลเด็กที่พาเด็กมารับการตรวจสุขภาพ ณ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา
การคำนวณขนาดตัวอย่าง

กรณีไม่ทราบขนาดประชากร หรือ ประชากรขนาดอนันต์ (Infinite population)

$$n = \frac{Z_{\alpha/2}^2 P(1 - P)}{d^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดตัวอย่างที่ต้องการ

$Z_{\alpha/2}$ มีค่าเท่ากับ 1.96 เมื่อกำหนด $\alpha = 0.05$

p คือ อัตราการของเด็กที่มีผื่นแพ้ผ้าอ้อม 36.1% $p=0.36$

d คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าที่ยอมรับได้ กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05

ดังนั้น จำนวนตัวอย่างที่ต้องการเท่ากับ 355 คน และพบว่าอัตราของการไม่สามารถติดต่อกับ
ผู้รับบริการจากการให้บริการตามปกติประมาณ 20% จึงเพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 426 คน

-วิธีการคัดเลือกและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ดูแลเด็กที่พาเด็กมารับการตรวจสุขภาพ ณ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา ภายหลังได้รับการพิจารณา
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จำนวน 426 คน

-เกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัคร (Inclusion/ Criteria)

ผู้ดูแลเด็กที่พาเด็กมารับการตรวจสุขภาพ ณ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ยินยอมและตอบ
แบบสอบถามการวิจัย

-เกณฑ์การคัดออกอาสาสมัคร (Exclusion Criteria)

ผู้ดูแลเด็กที่ไม่ยินยอมตอบแบบสอบถามการวิจัย

-เกณฑ์การยุติการวิจัย (Withdraw or termination criteria)

ผู้วิจัยไม่สามารถดำเนินการวิจัยได้จนจบ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ พฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิว
เด็กทารก โดยผ่านการประเมินความตรงของแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน

แบบสอบถามเรื่องการดูแลผิวหนังในเด็ก ประกอบไปด้วยแบบสอบถามข้อมูล 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การดูแลเด็ก
แหล่งข้อมูลที่ผู้ดูแลเด็กได้รับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของเด็กที่ทานดูแล ได้แก่ เพศ อายุ โรคประจำตัว ปัญหาผิวหนังของเด็ก

ส่วนที่ 3 ความรู้การดูแลผิวหนังเด็ก

ส่วนที่ 4 ทศนคติการดูแลผิวหนังเด็ก

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการดูแลผิวหนังเด็ก

ซึ่งเนื้อหาคำถามในส่วนที่ 3 -5 ประกอบด้วย

- การดูแลสุขอนามัยของผู้ให้การดูแล การล้างมือก่อนที่จะให้การดูแลเด็ก
 - การอาบน้ำเด็ก วิธี ระยะเวลา ช่วงเวลา อุณหภูมิ น้ำ สารที่ใช้ทำความสะอาดผิว ความถี่ในการอาบน้ำ การดูแลผิวหลังอาบน้ำ การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้น (moisturizer)
- การดูแลผิวหนังบริเวณที่เกิดผื่นบ่อย เช่น ใบหน้า ซอกพับ บริเวณที่ใส่ผ้าอ้อม
- การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ดูแลผิวสำหรับเด็ก เช่น ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด สารให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว กระจกเปิกสำหรับทำความสะอาด ผ้าอ้อม การใช้แป้ง การคำนึงถึงส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ที่อาจทำให้เกิดการระคายเคืองต่อผิวเด็ก
- การป้องกันผิวจากแสงแดด
- การป้องกันผิวจากแมลง/ยุง

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย /การเก็บข้อมูล

- เชิญชวนผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย โดยการติดป้ายประกาศประชาสัมพันธ์
- ผู้ช่วยวิจัยให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิจัยแก่ผู้สนใจ และขอความยินยอมจากผู้สนใจเข้าร่วมวิจัย
- ทีมผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถามเรื่องการดูแลผิวหนังในเด็กแก่ผู้ดูแลเด็ก ที่ยินยอมตอบแบบสอบถามตามความสมัครใจพร้อมชี้แจงขออนุญาตนำแบบสอบถามไปใช้ในการวิจัย โดยมีแบบสอบถามที่เป็นกระดาษ และ/หรือ ดิจิตอล ทาง google form สามารถเข้าได้ทาง link : shorturl.at/alv69
- การรับเอกสารกลับจากผู้เข้าร่วมวิจัยกรณีที่ใช้ แบบฟอร์ม เพื่อไม่ให้เชื่อมโยงถึงตัวบุคคล ทีมผู้วิจัยจะจัดกล่องรับเอกสารตอบกลับ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีอิสระในการตอบและส่งข้อมูลกลับ
- หลังผู้เข้าร่วมวิจัยตอบและส่งแบบสอบถาม ทีมผู้ช่วยวิจัยมอบของที่ระลึก

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่องการดูแลผิวหนังในเด็ก

- 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ที่อยู่ ประสบการณ์การดูแลเด็ก และข้อมูลพื้นฐานของเด็ก ได้แก่ เพศ อายุ โรคประจำตัว ความเสี่ยงต่อการเป็นโรคภูมิแพ้ และข้อมูลสุขภาพผิวหนังของเด็ก วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวนและร้อยละสำหรับข้อมูลจำแนกกลุ่ม และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลแบบต่อเนื่อง
- 2) ข้อมูลคะแนนความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติของผู้ดูแลในการดูแลผิวหนังเด็ก วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด และวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติตัวของผู้ดูแลในการดูแลผิวหนังเด็ก วิเคราะห์ด้วยจำนวนและร้อยละโดยใช้สถิติแบบบรรยาย แสดงจำนวน ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean) ค่ามัธยฐาน (median) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ช่วงคะแนนที่ต่ำสุดและสูงสุดที่วัดได้จากแบบสอบถาม (range) จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามต่อผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
- 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการดูแลผิวเด็กของผู้ดูแลเด็ก ด้วยสถิติ Pearson's correlation

- 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็กกับระดับความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมการดูแลผิวเด็กที่ถูกต้องเหมาะสม ด้วยสถิติ Pearson' Chi-square
- 5) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการดูแลผิวเด็กที่ถูกต้องเหมาะสมกับปัญหาผิวเด็ก ด้วยสถิติ Pearson' Chi-square

3.5 ระยะเวลาการวิจัย

ระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2565 ถึง เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2566

บทที่ 4

ผลการดำเนินงานวิจัยและอภิปรายผล

4.1 ผลการดำเนินงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลเด็กที่พาเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี ที่มารับการตรวจสุขภาพ ณ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา และตอบแบบสอบถามเรื่องการดูแลผิวหนังในเด็ก มีจำนวนทั้งหมด 370 คน

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก ได้แก่

- อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ ที่อยู่ ประสบการณ์การดูแลเด็ก แสดงในตารางที่ 1
- แหล่งข้อมูลของผู้ดูแลเด็ก เมื่อพบข้อสงสัยในการดูแลผิวหนังในเด็กที่ทานดูแล แสดงในตารางที่ 2
- ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับความรู้ของตนเองในการดูแลสุขภาพผิวเด็ก แสดงในตารางที่ 3
- และ ปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบและระดับความกังวล แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแลเด็ก (n=370)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
10-19	5	1.35%
20-29	123	33.24%
30-39	194	52.43%
40-49	35	9.46%
50-59	10	2.70%
60-69	3	0.81%
mean=32.46, s.d.=7.17, min-max 16-65		
เพศ		
ชาย	94	25.41%
หญิง	276	74.59%
อาชีพ		
แพทย์, พยาบาล, ผู้ช่วยพยาบาล, เภสัชกร	16	4.32%
ครู, ครูพี่เลี้ยง	24	6.49%
แม่บ้าน เลี้ยงลูก, พี่เลี้ยงเด็ก	42	11.35%
รับราชการ, อาจารย์, พนักงานมหาวิทยาลัย	43	11.62%
พนักงานบริษัทเอกชน, รัฐวิสาหกิจ, ลูกจ้าง	115	31.08%
ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว	69	18.65%
รับจ้าง, อาชีพอิสระ, ขับรถ	46	12.43%
นักศึกษา,ว่างงาน	15	4.05%
ความสัมพันธ์กับเด็ก		
ญาติ	19	5.14%
ผู้รับจ้างทำหน้าที่ดูแลเด็ก พี่เลี้ยงเด็ก	7	1.89%
พ่อ	93	25.14%
แม่	251	67.84%

ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	12	3.24%
มัธยมศึกษา	78	21.08%
ปวช. ปวส.	75	20.27%
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	205	55.41%
รายได้		
≤10,000	39	10.54%
10,001 - 15,000	26	7.03%
15,001 - 30,000	151	40.81%
30,001 - 50,000	85	22.97%
50,001 - 100,000	56	15.14%
>100,000	13	3.51%
การมีประสบการณ์ในการดูแลเด็ก		
1 คน	106	28.65%
2 คนขึ้นไป	96	25.95%
ไม่เคยเลี้ยงเด็กมาก่อน	168	45.41%

ตารางที่ 2 แหล่งข้อมูลของผู้ดูแลเด็ก เมื่อพบข้อสงสัยในการดูแลผิวหนังในเด็กที่ท่านดูแล (n=370)

การปฏิบัติ	เป็นประจำ	นานๆครั้ง	ไม่เคย
	n (%)	n (%)	n (%)
ปรึกษาญาติ	101 (27.30)	192 (51.89)	77 (20.81)
ปรึกษาเพื่อน	62 (16.76)	167 (45.14)	141 (38.11)
ปรึกษาแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	150 (40.54)	146 (39.46)	74 (20.00)
ปรึกษาเภสัชกร ร้านขายยา	92 (24.86)	173 (46.76)	105 (28.38)
ค้นข้อมูลจากสื่อความรู้เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เช่น facebook หรือ website ที่ให้ความรู้การดูแลเด็ก internet จากบุคลากรทางการแพทย์	283 (76.49)	66 (17.84)	21 (5.68)

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับความรู้ของตนเองในการดูแลสุขภาพผิวเด็ก (n=370)

ประเด็นความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ความเพียงพอของความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผิวเด็ก		
เพียงพอ	217	58.65%

ไม่เพียงพอ	153	41.35%
------------	-----	--------

ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก ที่ผู้ดูแลให้การดูแล ได้แก่ อายุ เพศ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน และร้อยละสำหรับข้อมูลจำแนกกลุ่ม และค่าเฉลี่ย แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็กที่ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
อายุของเด็ก (เดือน)		
ต่ำกว่า 1	54	14.59
1-3	93	25.14
4-6	101	27.30
7-9	84	22.70
10-12	38	10.27
mean=4.83, s.d.=3.53, min-max ต่ำกว่า 1 ถึง 12 เดือน		
เพศ		
ชาย	179	48.38
หญิง	191	51.62

ปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบ 5 อันดับแรก ผดร้อน 79.7% ผื่นแห้ง สาก คัน เป็นผื่นแดง ระบายเคืองง่าย 72.7% ผื่นแดงบริเวณซอกข้อพับ คอ แขนขา หรือขาหนีบ 68.4% ผื่นแพ้มด ยุง แมลง 66.2% ผื่นผ้าอ้อม 59.7% แสดงดังตารางที่ 5-1

ปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบและมีระดับความกังวลบ้างถึงกังวลอย่างมาก 5 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาผื่นแห้งอักเสบ 53.51% ผดร้อน 44.05% ผื่นแดงบริเวณซอกข้อพับ 42.16% ผื่นแพ้แมลง 39.43% ผื่นผ้าอ้อม 33.25% แสดงดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-1 ปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบ (n=370)

ปัญหาผิวหนัง	เคยพบ	ไม่เคยพบ
	n (%)	n (%)
1) ผื่นแห้ง สาก คัน เป็นผื่นแดงระบายเคืองง่าย	269 (72.7)	101 (27.3)
2) ผื่นผ้าอ้อม	221 (59.7)	149 (40.27)
3) ผื่นแดงบริเวณซอกข้อพับ คอ แขนขา หรือขาหนีบ	253 (68.4)	117 (31.62)
4) ผดร้อน	295 (79.7)	75 (20.27)
5) ผื่นแพ้อาหาร	83	287

	(22.4)	(77.57)
6) ผื่นแพ้ผด ผุ่ด แมลง	245 (66.2)	125 (33.78)
7) ผิวดำจากแดด	58 (15.7)	312 (84.32)
8) ผิวดำจากแสงแดด	81 (21.9)	289 (78.11)
9) ติดเชื้อรา	70 (18.9)	300 (81.08)
10) ติดเชื้อแบคทีเรีย	64 (17.3)	306 (82.7)
11) ปานแต่กำเนิด	185 (50.0)	185 (50)
12) ผื่นไม่ทราบสาเหตุ	202 (54.6)	168 (45.41)

ตารางที่ 5-2 ปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบและระดับความกังวล (n=370)

ปัญหาผิวหนัง	ไม่เคยพบ	เคยพบ แต่ไม่กังวล	เคยพบ มีความกังวลบ้าง	เคยพบ มีความกังวลอย่างมาก
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
1. ผิวดำ สาก คัน เป็นผื่นแดงระคายเคือง ง่าย	101 (27.3)	71 (19.19)	149 (40.27)	49 (13.24)
2. ผื่นผื่นอื้อ	149 (40.27)	98 (26.49)	103 (27.84)	20 (5.41)
3. ผื่นแดงบริเวณซอกข้อพับ คอ แขนขา ขา หนีบ	117 (31.62)	97 (26.22)	114 (30.81)	42 (11.35)
4. ผดร้อน	75 (20.27)	132 (35.68)	127 (34.32)	36 (9.73)
5. ผื่นแพ้อาหาร	287 (77.57)	19 (5.14)	31 (8.38)	33 (8.92)
6. ผื่นแพ้ผด ผุ่ด แมลง	125 (33.78)	99 (26.76)	112 (30.27)	34 (9.19)
7. ผิวดำจากแดด	312 (84.32)	29 (7.84)	22 (5.95)	7 (1.89)
8. ผิวดำจากแสงแดด	289 (78.11)	46 (12.43)	25 (6.76)	10 (2.7)
9. ติดเชื้อรา	300 (81.08)	20 (5.41)	26 (7.03)	24 (6.49)
10. ติดเชื้อแบคทีเรีย	306 (82.7)	16 (4.32)	20 (5.41)	28 (7.57)
11. ปานแต่กำเนิด	185	124	36	25

	(50)	(33.51)	(9.73)	(6.76)
12. ผื่นไม่ทราบสาเหตุ	168 (45.41)	61 (16.49)	82 (22.16)	59 (15.95)

ข้อมูลความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการดูแลผิวหนังเด็ก

ข้อมูลคะแนนความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติของผู้ดูแลในการดูแลผิวหนังเด็ก แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามต่อผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แสดงในตารางที่ 6 – 8

ตารางที่ 6 ความรู้ของผู้ดูแลเด็กในการดูแลผิวหนังเด็ก

คำถามความรู้	จำนวน	ร้อยละ
1. การใช้แอลกอฮอล์เจล สามารถป้องกันโรคติดต่อจากการสัมผัสได้ดี เท่ากับ การล้างมือด้วยน้ำและสบู่ ข้อความนี้ถูกต้องหรือไม่		
ถูกต้อง	198	53.51%
ไม่ถูกต้อง การใช้แอลกอฮอล์เจล สามารถป้องกันโรคติดต่อได้ดีกว่า	31	8.38%
ไม่ถูกต้อง การล้างมือด้วยน้ำและสบู่ สามารถป้องกันโรคติดต่อได้ดีกว่า	141	38.11%*
2. ข้อใดเป็นสาเหตุของภาวะผิวแห้งในเด็ก		
การอาบน้ำ หรือเล่นน้ำครั้งละไม่เกิน 5 นาที	26	7.03%
การอาบน้ำวันละ 1-2 ครั้ง	28	7.57%
การอาบน้ำอุ่น	316	85.41%*
3. การใช้สารให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว ควรหาเวลาใด เพื่อให้ผิวชุ่มชื้นได้ดีที่สุด		
ทาก่อนนอน	10	2.70%
ทาหลังอาบน้ำทันที	330	89.19%*
ทาหลังอาบน้ำภายใน 1 ชั่วโมง	30	8.11%
4. หากเด็กมีผื่นแดงบริเวณก้น ที่สวมใส่ผ้าอ้อม จากความอับชื้น ควรให้การดูแลอย่างไร		
งดใช้สบู่	56	15.14%
ทาครีม	23	6.22%
ทาสารเคลือบผิวป้องกันการระคายเคือง	291	78.65%*
5. หากเด็กมีผดร้อน ควรให้การดูแลอย่างไร		
ทายาฆ่าเชื้อ	37	10.00%
ทาสารให้ความชุ่มชื้นผิว	230	62.16%
อาบน้ำบ่อยครั้ง	103	27.84%*

6. ครีมนันแดด สามารถใช้ได้ปลอดภัยในเด็กอายุเท่าใด		
1 ปี ขึ้นไป	139	37.57%
6 เดือน ขึ้นไป	73	19.73%*
6 ปี ขึ้นไป	158	42.70%
7. ส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ดูแลผิวเด็กข้อใด ทำให้ผิวเกิดการระคายเคืองได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สารกันเสีย	255	68.92%*
น้ำหอม	325	87.84%*
แอลกอฮอล์	245	66.22%*
สารสกัดธรรมชาติ	28	7.57%*
8. แป้งฝุ่น สามารถทำให้เกิดปัญหาใดได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เสียดสีระคายเคืองผิว	108	29.19%*
ระคายเคืองทางเดินหายใจ	321	86.76%*
ไม่มีข้อใดถูกต้อง	28	7.57%

*คือ คำตอบที่ถูกต้อง

ความรู้หัวข้อ

- 1) การดูแลสุขอนามัยของผู้ให้การดูแลทารก ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 1 เรื่องการล้างมือด้วยน้ำและสบู่ สามารถป้องกันโรคติดต่อได้ดีกว่าการใช้แอลกอฮอล์เจล มีผู้ตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 38.11
- 2) การทำความสะอาดผิว การอาบน้ำ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 2 ภาวะผิวแห้งในเด็ก สัมพันธ์กับการอาบน้ำอุ่น และอาบน้ำระยะเวลานาน มีผู้ตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 85.41
- 3) การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวหลังจากอาบน้ำ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 3 การใช้สารให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว ควรทาเวลาทาหลังอาบน้ำทันที เพื่อให้ผิวชุ่มชื้นได้ดีที่สุดมีผู้ตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 89.19
- 4) การดูแลผิวหนัง และป้องกันภาวะโรคผิวหนังที่พบบ่อย ได้แก่
 - 1) ผิวแห้ง อักเสบ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 2 และคำถามข้อที่ 3 มีผู้ตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 85.41 และ 89.19 ตามลำดับ
 - 2) ผื่นผ้าอ้อม ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 4 หากเด็กมีผื่นแดงบริเวณก้น ที่สวมใส่ผ้าอ้อม จากความอับชื้น ควรให้การดูแลทาสารเคลือบผิวป้องกันการระคายเคือง มีผู้ตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 78.65%
 - 3) การดูแลผิวจากแสงแดด ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 6 ครีมนันแดด สามารถใช้ได้ปลอดภัยในเด็กอายุ 6 เดือน ขึ้นไป มีผู้ตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 19.73%
 - 4) ผื่นจากแมลงสัตว์กัดต่อย ไม่มีข้อคำถาม
 - 5) ผดร้อน ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 5 หากเด็กมีผดร้อน ควรให้การดูแลอาบน้ำบ่อยครั้ง มีผู้ตอบได้ถูกต้อง เพียงร้อยละ 27.84%

- 5) การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการดูแลผิวหนังทารก เช่น ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด สารให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว กระจกเปิกสำหรับทำความสะอาด ผ้าอ้อม การใช้แป้ง การค้ำนึ่งถึง ส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ที่อาจทำให้เกิดการระคายเคืองต่อผิวเด็ก ประกอบด้วย **คำถามข้อที่ 7** ส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ดูแลผิวเด็กข้อใด ทำให้ผิวเกิดการระคายเคืองได้แก่ สารกันเสีย 68.92% น้ำหอม 87.84% แอลกอฮอล์ 66.22% สารสกัดจากธรรมชาติ 7.57% และ **คำถามข้อที่ 8** แป้งฝุ่น สามารถทำให้เกิดปัญหาเสียดสีระคายเคืองผิว 29.19% และระคายเคืองทางเดินหายใจ 86.76%

ตารางที่ 7 ทศนคติของผู้ดูแลเด็กในการดูแลผิวหนังเด็ก

ทัศนคติ	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยเล็กน้อย	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
1. ผู้ดูแลเด็กควรล้างมือเป็นประจำทุกครั้งก่อนให้การดูแลเด็ก	1 (0.27)	1 (0.27)	34 (9.19)	334 (90.27)
2. การอาบน้ำอย่างถูกวิธี ช่วยให้เด็กมีสุขภาพผิวที่ดี	1 (0.27)	13 (3.51)	70 (18.92)	286 (77.3)
3. การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวเป็นสิ่งจำเป็น	8 (2.16)	58 (15.68)	109 (29.46)	195 (52.7)
4. ผื่นผิวหนังอักเสบ บริเวณที่สวมใส่ผ้าอ้อม สามารถป้องกันได้	5 (1.35)	19 (5.14)	131 (35.41)	215 (58.11)
5. การหลีกเลี่ยงแสงแดดจัดเป็นสิ่งจำเป็น	7 (1.89)	35 (9.46)	91 (24.59)	237 (64.05)
6. การป้องกัน ยุง แมลง เป็นสิ่งจำเป็น	3 (0.81)	6 (1.62)	39 (10.54)	322 (87.03)
7. การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กโดยเฉพาะ ในการดูแลผิว เป็นสิ่งจำเป็น	1 (0.27)	6 (1.62)	52 (14.05)	311 (84.05)

ทัศนคติการดูแลผิวเด็กทารก เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่าใน 7 ข้อคำถามซึ่งสอบถามทัศนคติเชิงบวกในการดูแลผิวหนังเด็ก ผู้ดูแลเด็กให้คำตอบเห็นด้วยมากที่สุด เป็นจำนวนที่สูง คือ มากกว่าร้อยละ 75 ในเรื่อง ผู้ดูแลเด็กควรล้างมือเป็นประจำทุกครั้งก่อนให้การดูแลเด็ก ร้อยละ 90.27, การป้องกัน ยุง แมลง เป็นสิ่งจำเป็น ร้อยละ 87.03, การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กโดยเฉพาะ ในการดูแลผิว เป็นสิ่งจำเป็น ร้อยละ 84.05, การอาบน้ำอย่างถูกวิธี ช่วยให้เด็กมีสุขภาพผิวที่ดี ร้อยละ 77.3 และ ผู้ดูแลเด็กให้คำตอบเห็นด้วยมากที่สุด ในจำนวนที่ต่ำลงมา ร้อยละ 50 – 65 ในหัวข้อต่อไปนี้ การหลีกเลี่ยงแสงแดดจัด เป็นสิ่งจำเป็น ร้อยละ 64.05, ผื่นผิวหนังอักเสบ บริเวณที่สวมใส่ผ้าอ้อม สามารถป้องกันได้ ร้อยละ 58.11, การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวเป็นสิ่งจำเป็น ร้อยละ 52.7

จะเห็นว่าปัญหาปัญหาผิวหนังอักเสบ ผื่นแพ้ และผื่นผ้าอ้อม ซึ่งเป็นปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบและมีระดับความกังวลบ้างถึงกังวลอย่างมาก 5 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาผื่นแพ้ผิวหนังอักเสบ 53.51% ผื่นแดงบริเวณซอกพับ 42.16% ผื่นผ้าอ้อม 33.25% แต่มีผู้ที่มีทัศนคติที่ดี ว่าผื่นเหล่านี้สามารถป้องกันได้ในจำนวนที่ยังน้อยอยู่ จึงควรส่งเสริมทัศนคติในหัวข้อ ผื่นผ้าอ้อม สามารถป้องกันได้ และการใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวเป็นสิ่งจำเป็น ให้เพิ่มมากขึ้น

เมื่อประเมินตามหัวข้อของการดูแลสุขภาพผิว พิจารณาตามข้อคำถาม

1. การดูแลสุขอนามัยของผู้ให้การดูแลทารก ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 1 ผู้ดูแลเด็กควรล้างมือเป็นประจำทุกครั้งก่อนให้การดูแลเด็ก มีผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 90.27
2. การทำความสะอาดผิว การอาบน้ำ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 2 การอาบน้ำอย่างถูกวิธี ช่วยให้เด็กมีสุขภาพผิวที่ดี มีผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 77.3
3. การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวหลังจากอาบน้ำ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 3 การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวเป็นสิ่งจำเป็น มีผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 52.7
4. การดูแลผิวหนัง และป้องกันภาวะโรคผิวหนังที่พบบ่อย ได้แก่
 - 1) ผื่นแพ้ ผื่นแพ้ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 2 และคำถามข้อที่ 3 มีผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 77.3 และ ร้อยละ 52.7 ตามลำดับ
 - 2) ผื่นผ้าอ้อม ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 4 ผื่นผิวหนังอักเสบ บริเวณที่สวมใส่ผ้าอ้อม สามารถป้องกันได้ มีผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 58.11
 - 3) การดูแลผิวจากแสงแดด ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 5 การหลีกเลี่ยงแสงแดดจัด เป็นสิ่งจำเป็น มีผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 64.05
 - 4) ผื่นจากแมลงสัตว์กัดต่อย ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 6 การป้องกัน ยุง แมลง เป็นสิ่งจำเป็น มีผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 87.03
5. การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการดูแลผิวหนังทารก เช่น ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด สารให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว กระจกเปิกสำหรับทำความสะอาด ผ้าอ้อม การใช้แปรง การคานึงถึงส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ที่อาจทำให้เกิดการระคายเคืองต่อผิวดังนี้ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 7 การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กโดยเฉพาะ ในการดูแลผิว เป็นสิ่งจำเป็น มีผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 84.05

ตารางที่ 8 พฤติกรรมของผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการดูแลผิวหนังเด็ก **คือ คำตอบที่ถูกต้อง

พฤติกรรมเกี่ยวกับการดูแลผิวเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
1. การล้างมือก่อนให้การดูแลเด็ก ^(x)		
- ก่อนสัมผัสเด็กทุกครั้ง		
ไม่ล้าง	1	0.27%
ล้างบางครั้ง	95	25.68%
ล้างมือทุกครั้ง**	274	74.05%
- ก่อน ให้เด็กรับประทานอาหาร		
ไม่ล้าง	3	0.81%
ล้างบางครั้ง	37	10.00%

ล้างมือทุกครั้ง**	330	89.19%
- หลัง ให้เด็กรับประทานนม/อาหาร		
ไม่ล้าง	7	1.89%
ล้างบางครั้ง	100	27.03%
ล้างมือทุกครั้ง**	263	71.08%
- ก่อน ทำความสะอาด เมื่อเด็กขับถ่าย		
ไม่ล้าง	12	3.24%
ล้างบางครั้ง	93	25.14%
ล้างมือทุกครั้ง**	265	71.62%
- หลัง ทำความสะอาด เมื่อเด็กขับถ่าย		
ไม่ล้าง	4	1.08%
ล้างบางครั้ง	33	8.92%
ล้างมือทุกครั้ง**	333	90.00%
2. เด็กที่ท่านดูแลอาบน้ำ รวมถึงการเล่น/แช่น้ำวันละกี่ครั้ง		
1 ครั้ง**	86	23.24%
2 ครั้ง**	251	67.84%
3 ครั้ง ขึ้นไป	22	5.95%
วันเว้นวัน หรือน้อยกว่าวันละ 1 ครั้ง	11	2.97%
3. ท่านใช้ผลิตภัณฑ์ใดในการอาบน้ำให้เด็ก ^(x)		
น้ำเปล่า	11	2.97%
สบู่ ทัวไป	11	2.97%
สบู่/เบบียออยล์ ระบุสำหรับเด็ก โดยเฉพาะ**	248	67.03%
สบู่/เบบียออยล์ ระบุสำหรับเด็ก ผิวแห้ง ระคายเคืองง่าย โดยเฉพาะ**	100	27.03%
4. ท่านอาบน้ำให้เด็ก โดยใช้ น้ำอุณหภูมิใด ^(x)		
น้ำอุณหภูมิห้อง**	159	42.97%
น้ำอุ่น จากการต้ม หรือเครื่องทำน้ำอุ่น	211	57.03%
5. ท่านอาบน้ำให้เด็กแต่ละครั้ง ใช้เวลาโดยเฉลี่ยนานเท่าใด ^(x)		
10 นาที ขึ้นไป	5	1.35%
5 – 10 นาที	169	45.68%
น้อยกว่า 5 นาที**	196	52.97%
6. เด็กที่ท่านดูแล ใช้ผ้าอ้อมชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ผ้าอ้อมที่ทำจากผ้า	48	12.97%
ผ้าอ้อมสำเร็จรูป	335	90.54%
ไม่ใช่ผ้าอ้อม	11	2.97%
7. หากใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูป ใช้บ่อยครั้งเพียงใด		
ใช้เป็นบางครั้ง เช่น เมื่อต้องออกนอกบ้าน	57	15.41%

ใช้เป็นประจำ	313	84.59%
8. ช่วงกลางวัน ท่านเปลี่ยนผ้าอ้อมให้เด็กบ่อยครั้งเพียงใด ^(x)		
ตั้งแต่ 3 ครั้ง ขึ้นไป**	303	81.89%
น้อยกว่า 3 ครั้ง	67	18.11%
9. ช่วงกลางคืน ท่านเปลี่ยนผ้าอ้อมให้เด็กบ่อยครั้งเพียงใด ^(x)		
ตั้งแต่ 3 ครั้ง ขึ้นไป**	113	30.54%
น้อยกว่า 3 ครั้ง	257	69.46%
10.หลังล้างทำความสะอาดและเปลี่ยนผ้าอ้อมแก่เด็ก ท่านใช้ครีมหรือสารเคลือบผิวทา ^(x)		
ใช้เฉพาะเมื่อเกิดรอยผื่นแดง ระคายเคือง**	96	25.95%
ใช้เป็นประจำ บ่อยครั้ง**	103	27.84%
ไม่ใช่	171	46.22%
11. หลังล้างทำความสะอาดและเปลี่ยนผ้าอ้อมแก่เด็ก ท่านใช้แป้งฝุ่น		
ใช้เฉพาะเมื่อเกิดรอยผื่นแดง ระคายเคือง	98	26.49%
ใช้เป็นประจำ บ่อยครั้ง	116	31.35%
ไม่ใช่	156	42.16%
12. หากท่านใช้แป้งฝุ่นในการดูแลเด็ก ท่านใช้ในกรณีใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ผดร้อน	167	45.14%
ผื่นผ้าอ้อม	131	35.41%
ผื่นชอกพับ	164	44.32%
13.ท่านใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ในการดูแลเด็กบ่อยเพียงใด		
13.1 สารเพิ่มความชุ่มชื้น ครีมบำรุงผิว ^(x)		
ใช้บางครั้ง	153	41.35%
ใช้ประจำทุกวัน	162	43.78%
ไม่เคยใช้	55	14.86%
13.2 แป้งฝุ่น		
ใช้บางครั้ง	110	29.73%
ใช้ประจำทุกวัน	88	23.78%
ไม่เคยใช้	172	46.49%
13.3 กระจกเปียก		
ใช้บางครั้ง	132	35.68%
ใช้ประจำทุกวัน	223	60.27%
ไม่เคยใช้	15	4.05%
13.4 ผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงที่ใช้กับตัวเด็ก เช่น sticker, ครีมโลชั่น, spray ^(x)		

ใช้บางครั้ง	149	40.27%
ใช้ประจำทุกวัน	48	12.97%
ไม่เคยใช้	173	46.76%
13.5 ครีมนั่นแดด ^(X)		
ใช้บางครั้ง	35	9.46%
ใช้ประจำทุกวัน	9	2.43%
ไม่เคยใช้	326	88.11%
14. เมื่อท่านต้องเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการดูแลผิวเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี ท่านเลือกจากรายละเอียดใด ที่ระบุไว้ในผลิตภัณฑ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) เรียงตามจำนวนผู้ตอบ ^(X)		
1) สำหรับเด็ก ทารก โดยเฉพาะ	316	85.41%
2) organic (ออร์แกนิก)*	294	79.46%*
3) ผ่านการทดสอบ และแนะนำโดยแพทย์ผิวหนัง	249	67.30%
4) ผลิตจากสารสกัดธรรมชาติ*	245	66.22%*
5) ปราศจากสารระคายเคือง	221	59.73%
6) ปราศจากน้ำหอม	196	52.97%
7) มีสารให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว	172	46.49%
8) มีกลิ่นหอม*	49	13.24%*

*รายละเอียดที่ระบุไว้ในผลิตภัณฑ์ ที่อาจเป็นสารก่อการระคายเคือง

** พฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม

^(X) ข้อคำถามที่นำมาคิดระดับคะแนนพฤติกรรมที่เหมาะสม

พฤติกรรมหัวข้อ

1. การดูแลสุขอนามัยของผู้ให้การดูแลทารก ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 1 การล้างมือทุกครั้งก่อนให้การดูแลเด็กมีผู้ตอบร้อยละ 90
2. การทำความสะอาดผิว การอาบน้ำ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 2 เด็กที่ท่านดูแลอาบน้ำ รวมถึงการเล่น/แช่น้ำวันละกี่ครั้งมีผู้ตอบ 1 ครั้ง ร้อยละ 23.24, 2 ครั้ง ร้อยละ 67.84
3. การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวหลังจากอาบน้ำ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 3 ท่านใช้ผลิตภัณฑ์ใดในการอาบน้ำให้เด็ก สบู่/เบบี้ออยล์ ระบุสำหรับเด็ก โดยเฉพาะ มีผู้ตอบมากที่สุด ร้อยละ 67.03 สบู่/เบบี้ออยล์ ระบุสำหรับเด็ก ผิวแห้ง ระคายเคืองง่าย โดยเฉพาะ ร้อยละ 27.03
4. การดูแลผิวหนัง และป้องกันภาวะโรคผิวหนังที่พบบ่อย ได้แก่
 - 1) ผิวแห้ง อักเสบ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 2 และคำถามข้อที่ 3 และคำถามข้อที่ 4 ท่านอาบน้ำให้เด็ก โดยใช้น้ำอุณหภูมิใด มีผู้ตอบน้ำอุณหภูมิห้อง ร้อยละ 57.03
คำถามข้อที่ 5 ท่านอาบน้ำให้เด็กแต่ละครั้ง ใช้เวลาโดยเฉลี่ยนานเท่าใด มีผู้ตอบน้อยกว่า 5 นาที จำนวน ร้อยละ 52.97 อาบน้ำ 5 – 10 นาที จำนวน ร้อยละ 45.68 อาบน้ำ 10 นาที ขึ้นไป จำนวนร้อยละ 1.35
 - 2) ผื่นผ้าอ้อม ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 6-12 เด็กที่ท่านดูแล ใช้ผ้าอ้อมชนิดใด

มีผู้ตอบผ้าอ้อมสำเร็จรูป ร้อยละ 90.54 และใช้เป็นประจำทั้งช่วงที่อยู่บ้านและออกนอกบ้าน ถึงร้อยละ 84.59 ช่วงกลางวันเปลี่ยนผ้าอ้อมให้เด็กบ่อยตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ร้อยละ 81.89 ช่วงกลางคืนเปลี่ยนผ้าอ้อมให้เด็กบ่อยตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ร้อยละ 30.54 และหลังล้างทำความสะอาด/เปลี่ยนผ้าอ้อมแก่เด็ก ไม่ใช้ ครีมหรือสารเคลือบผิวทา ถึงร้อยละ 46.22

- 3) การดูแลผิวจากแสงแดด ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 13 ท่านใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ในการดูแลเด็กบ่อยเพียงใด มีผู้ตอบว่าเคยใช้ครีมกันแดด ร้อยละ 11.89
- 4) ผื่นจากแมลงสัตว์กัดต่อย ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 13 ท่านใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ในการดูแลเด็กบ่อยเพียงใด มีผู้ตอบว่าเคยใช้ผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงที่ใช้กับตัวเด็ก เช่น sticker, ครีมโลชั่น, spray ร้อยละ 53.24
- 5) การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการดูแลผิวหนังทารก เช่น ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด สารให้ความชุ่มชื้นแกผิว กระจกเปียกสำหรับทำความสะอาด ผ้าอ้อม การใช้แป้ง การค่าน้ำถึงส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ที่อาจทำให้เกิดการระคายเคืองต่อผิวเด็ก ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 13 ท่านใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ในการดูแลเด็กบ่อยเพียงใด มีผู้ตอบว่าเคยใช้
 - กระจกเปียก ร้อยละ 95.95
 - สารเพิ่มความชุ่มชื้น ครีมบำรุงผิว ร้อยละ 85.13
 - แป้งฝุ่น ร้อยละ 53.51
 - ผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงที่ใช้กับตัวเด็ก ร้อยละ 53.24
 - ครีมกันแดด ร้อยละ 11.89

คำถามข้อที่ 14 เมื่อท่านต้องเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการดูแลผิวเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี ท่านเลือกจากรายละเอียดใด ที่ระบุไว้ในผลิตภัณฑ์ 5 อันดับแรกที่มีผู้เลือกตอบสูงสุดได้แก่

- 1) สำหรับเด็ก ทารก โดยเฉพาะ 85.41%
- 2) organic (ออร์แกนิก) 79.46%
- 3) ผ่านการทดสอบ และแนะนำโดยแพทย์ผิวหนัง 67.30%
- 4) ผลิตจากสารสกัดธรรมชาติ 66.22%
- 5) ปราศจากสารระคายเคือง 59.73%

โดยมีผู้ที่เลือกตอบ สารที่เป็นความเสี่ยงต่อการเกิดผื่นระคายเคืองอยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ organic (ออร์แกนิก) 79.46% ผลิตจากสารสกัดธรรมชาติ 66.22% มีกลิ่นหอม 13.24%

ตารางที่ 8-1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุเด็กกับอุณหภูมิน้ำที่อาบ

ปัจจัย	อายุเด็ก		χ^2	p-value
	<6 เดือน	≥6 เดือน		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ท่านอาบน้ำให้เด็ก โดยใช้ น้ำอุณหภูมิใด			31.968	<0.001
น้ำอุณหภูมิห้อง**	60 (37.74)	99 (62.26)		
น้ำอุ่น จากการต้ม หรือเครื่อง	142	69		

ทำน้ำอุ่น	(67.30)	(32.70)		
-----------	---------	---------	--	--

ตารางที่ 8-2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุเด็กกับความถี่การเปลี่ยนผ้าอ้อมในช่วงเวลากลางวันและกลางคืน

อายุเด็ก	ความถี่ในการเปลี่ยนผ้าอ้อม		χ^2	p-value
	ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป**	น้อยกว่า 3 ครั้ง		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ในช่วงเวลากลางวัน				
อายุเด็ก (ปี)				
0	49 (90.74)	5 (9.26)		
1	12 (92.31)	1 (7.69)		
2	62 (87.32)	9 (12.68)		
3	8 (88.89)	1 (11.11)		
4	37 (80.43)	9 (19.57)		
5	5 (55.56)	4 (44.44)		
6	37 (80.43)	9 (19.57)		
7	25 (86.21)	4 (13.79)		
8	14 (73.68)	5 (26.32)		
9	26 (72.22)	10 (27.78)		
10	10 (100.00)	(0.00)		
11	9 (60.00)	6 (40.00)		
12	9 (69.23)	4 (30.77)		
อายุเด็ก (ปี)	เปลี่ยน 3 ครั้งขึ้นไป**	น้อยกว่า 3 ครั้ง	4.223	0.040
อายุ ต่ำกว่า 6 เดือน	173 (85.64)	29 (14.36)		
อายุ 6 เดือนขึ้นไป	130 (77.38)	38 (22.62)		
ในช่วงเวลากลางคืน				
อายุเด็ก (ปี)	เปลี่ยน 3 ครั้งขึ้นไป**	น้อยกว่า 3 ครั้ง		
0	34 (62.96)	20 (37.04)		
1	9 (69.23)	4 (30.77)		
2	32 (45.07)	39 (54.93)		
3	4 (44.44)	5 (55.56)		
4	11 (23.91)	35 (76.09)		
5	2 (22.22)	7 (77.78)		
6	5 (10.87)	41 (89.13)		
7	4 (13.79)	25 (86.21)		
8	4 (21.05)	15 (78.95)		
9	5 (13.89)	31 (86.11)		
10	1 (10.00)	9 (90.00)		

11	2 (13.33)	13 (86.67)		
12	(0.00)	13 (100.00)		
อายุเด็ก (ปี)	เปลี่ยน 3 ครั้งขึ้นไป**	น้อยกว่า 3 ครั้ง	47.212	<0.001
อายุต่ำกว่า 6 เดือน	92 (45.54)	110 (54.46)		
อายุ 6 เดือนขึ้นไป	21 (12.50)	147 (87.50)		

ตารางที่ 9 ความนิยมในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในการดูแลผิวหนังเด็ก

พบว่าผู้มีเคยใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในการดูแลผิวหนังเด็กร้อยละ 39.19 แสดงดังตาราง 9 และอัญชันเป็นผลิตภัณฑ์หรือสมุนไพรไทยที่เคยใช้มากที่สุด ร้อยละ 32.43

ท่านใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในการดูแลผิวลูกหรือไม่		
ใช้	145	39.19%
ไม่ใช้	225	60.81%
ผลิตภัณฑ์หรือสมุนไพรไทยที่เคยใช้		
น้ำมันมะกอก	51	13.78%
น้ำมันมะพร้าว	58	15.68%
อัญชัน	120	32.43%
ขมิ้น	70	18.92%
แตงกวา	22	5.95%
ว่านหางจระเข้	42	11.35%

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการดูแลผิวเด็กของผู้ดูแลเด็ก ด้วยสถิติ Pearson's correlation แสดงดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 คะแนนและระดับความรู้ ทักษะ การปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลผิวหนังในเด็ก

การดูแลผิวหนังในเด็ก	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ความรู้	27 (7.30)	139 (37.57)	204 (55.14)
ค่าเฉลี่ย (s.d.)	5.70 ร้อยละ 57 (1.50)		
Min - Max	1.5 - 10		
ทักษะ	286 (77.30)	76 (20.54)	8 (2.16)
ค่าเฉลี่ย (s.d.)	18.62 ร้อยละ 88.67 (2.76)		
Min - Max	11 - 21		
พฤติกรรม	88 (23.78)	240 (64.86)	42 (11.35)
ค่าเฉลี่ย (s.d.)	15.15 ร้อยละ 72.14 (2.28)		
Min - Max	7.33 - 19.33		

คะแนนความรู้เต็ม 0-10 คะแนน แบ่งกลุ่มสูง (8-10 คะแนน) ปานกลาง (6-7 คะแนน) และต่ำ (0-5 คะแนน)

คะแนนทักษะเต็ม 0-21 คะแนน แบ่งกลุ่มสูง (16.8-21 คะแนน) ปานกลาง (12.7-16.7 คะแนน) และต่ำ (0-12.6 คะแนน)

คะแนนพฤติกรรมเต็ม 0-21 คะแนน แบ่งกลุ่มสูง (16.8-21 คะแนน) ปานกลาง (12.7-16.7 คะแนน) และต่ำ (0-12.6 คะแนน)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลพื้นฐานปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลเด็กกับระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการดูแลผิวเด็กที่ถูกต้องเหมาะสม ด้วยสถิติ Pearson' Chi-square แสดงดังตารางที่ 11-13

กลุ่มเพศหญิง ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า รายได้/เดือนมากกว่า 30,000 บาท มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับความรู้ในการดูแลผิวหนังในเด็กในระดับสูง-ปานกลาง แสดงดังตารางที่ 11

กลุ่มเพศหญิง และรายได้/เดือนมากกว่า 30,000 บาท มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับทักษะในการดูแลผิวหนังในเด็กในระดับสูง แสดงดังตารางที่ 12

ผู้ดูแลที่มีความสัมพันธ์กับเด็กโดยเป็นพ่อหรือแม่ มีระดับพฤติกรรมที่แตกต่างจากผู้ดูแลที่เป็นญาติหรือพี่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับพฤติกรรมในการดูแลผิวหนังในเด็ก โดยกลุ่มญาติหรือพี่เลี้ยงมีพฤติกรรมการดูแลผิวที่เหมาะสมในระดับที่สูง ร้อยละ 42.31 ส่วนผู้ดูแลที่มีความสัมพันธ์เป็นพ่อหรือแม่มีพฤติกรรมการดูแลผิวที่เหมาะสมในระดับที่สูง ร้อยละ 22.38 แสดงดังตารางที่ 13

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้ในการดูแลผิวหนังในเด็ก

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความรู้		χ^2	p-value
	ต่ำ	สูง-ปานกลาง		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
อายุ (ปี)			0.659	0.417

ต่ำกว่า 35 ปี	137 (53.73)	118 (46.27)		
35 ปีขึ้นไป	67 (58.26)	48 (41.74)		
เพศ			5.967	0.015*
ชาย	62 (65.96)	32 (34.04)		
หญิง	142 (51.45)	134 (48.55)		
อาชีพ			0.441	0.507
มีเงินเดือนประจำ	106 (53.54)	92 (46.46)		
อิสระ/อยู่กับบ้าน	98 (56.98)	74 (43.02)		
ความสัมพันธ์กับเด็ก			0.019	0.891
แม่ / พ่อ	190 (55.23)	154 (44.77)		
ญาติ / พี่เลี้ยง	14 (53.85)	12 (46.15)		
ระดับการศึกษา			9.986	0.002*
ต่ำกว่าปริญญาตรี	106 (64.24)	59 (35.76)		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	98 (47.80)	107 (52.20)		
รายได้/เดือน (บาท)			8.698	0.003*
30,000 บาทหรือน้อยกว่า	133 (61.57)	83 (38.43)		
มากกว่า 30,000 บาท	71 (46.10)	83 (53.90)		
การมีประสบการณ์ในการดูแลเด็ก			0.083	0.773
มีประสบการณ์	110 (54.46)	92 (45.54)		
ไม่เคยเลี้ยงเด็กมาก่อน	94 (55.95)	74 (44.05)		
ความเพียงพอของความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผิวเด็ก			0.083	0.773
เพียงพอ	121 (55.76)	96 (44.24)		
ไม่เพียงพอ	83 (54.25)	70 (45.75)		

*P-value < 0.05

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับทัศนคติในการดูแลผิวหนังในเด็ก

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความทัศนคติ		χ^2	p-value
	ปานกลาง-ต่ำ	สูง		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
อายุ (ปี)			0.0572	0.811
ต่ำกว่า 35 ปี	57 (22.35)	198 (77.65)		
35 ปีขึ้นไป	27 (23.48)	88 (76.52)		
เพศ			7.583	0.006*
ชาย	31 (32.98)	63 (67.02)		
หญิง	53 (19.20)	223 (80.80)		

อาชีพ			1.015	0.314
มีเงินเดือนประจำ	49 (24.75)	149 (75.25)		
อิสระ/อยู่กับบ้าน	35 (20.35)	137 (79.65)		
ความสัมพันธ์กับเด็ก			0.284	0.594
แม่ / พ่อ	77 (22.38)	267 (77.62)		
ญาติ / พี่เลี้ยง	7 (26.92)	19 (73.08)		
ระดับการศึกษา			1.913	0.167
ต่ำกว่าปริญญาตรี	43 (26.06)	122 (73.94)		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	41 (20.00)	164 (80.00)		
รายได้/เดือน (บาท)			5.091	0.024*
30,000 บาทหรือน้อยกว่า	58 (26.85)	158 (73.15)		
มากกว่า 30,000 บาท	26 (16.88)	128 (83.12)		
การมีประสบการณ์ในการดูแลเด็ก			1.642	0.200
มีประสบการณ์	51 (25.25)	151 (74.75)		
ไม่เคยเลี้ยงเด็กมาก่อน	33 (19.64)	135 (80.36)		
ความเพียงพอของความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผิวเด็ก			0.191	0.662
เพียงพอ	51 (23.50)	166 (76.50)		
ไม่เพียงพอ	33 (21.57)	120 (78.43)		

*P-value < 0.05

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับพฤติกรรมในการดูแลผิวหนังในเด็ก

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความพฤติกรรม		χ^2	p-value
	ปานกลาง-ต่ำ	สูง		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
อายุ (ปี)			0.488	0.485
ต่ำกว่า 35 ปี	197 (77.25)	58 (22.75)		
35 ปีขึ้นไป	85 (73.91)	30 (26.09)		
เพศ			0.145	0.704
ชาย	73 (77.66)	21 (22.34)		
หญิง	209 (75.72)	67 (24.28)		
อาชีพ			0.071	0.789
มีเงินเดือนประจำ	152 (76.77)	46 (23.23)		
อิสระ/อยู่กับบ้าน	130 (75.58)	42 (24.42)		
ความสัมพันธ์กับเด็ก			5.294	0.021*
แม่ / พ่อ	267 (77.62)	77 (22.38)		

ญาติ / พี่เลี้ยง	15 (57.69)	11 (42.31)		
ระดับการศึกษา			1.365	0.243
ต่ำกว่าปริญญาตรี	121 (73.33)	44 (26.67)		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	161 (78.54)	44 (21.46)		
รายได้ (บาท)			0.024	0.877
30,000 บาทหรือน้อยกว่า	164 (75.93)	52 (24.07)		
มากกว่า 30,000 บาท	118 (76.62)	36 (23.38)		
การมีประสบการณ์ในการดูแลเด็ก			0.230	0.631
มีประสบการณ์	152 (75.25)	50 (24.75)		
ไม่เคยเลี้ยงเด็กมาก่อน	130 (77.38)	38 (22.62)		
ความเพียงพอของความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผิวหนังเด็ก			0.706	0.401
เพียงพอ	162 (74.65)	55 (25.35)		
ไม่เพียงพอ	120 (78.43)	33 (21.57)		

*P-value < 0.05

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการดูแลผิวหนังเด็กที่ถูกต้องเหมาะสม ด้วยสถิติ Pearson' Chi-square

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ระดับทักษะ กับระดับพฤติกรรมการดูแลผิวหนังในเด็ก พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงในตารางที่ 14-1

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ กับระดับทักษะในการดูแลผิวหนังในเด็ก พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value<0.001) แสดงในตารางที่ 14-2

ตารางที่ 14-1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ระดับทักษะ กับระดับพฤติกรรมการดูแลผิวหนังในเด็ก

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความพฤติกรรม		χ^2	p-value
	ปานกลาง-ต่ำ	สูง		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ระดับความรู้			2.561	0.110
ต่ำ	162 (79.41)	42 (20.59)		
ปานกลาง-สูง	120 (72.29)	46 (27.71)		
ระดับทักษะ			0.333	0.564
ปานกลาง-ต่ำ	66 (78.57)	18 (21.43)		
สูง	216 (75.52)	70 (24.48)		

ตารางที่ 14-2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ กับระดับทักษะในการดูแลผิวหนังในเด็ก

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับทักษะ		χ^2	p-value
	ปานกลาง-ต่ำ	สูง		

	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ระดับความรู้			15.321	<0.001*
ต่ำ	62 (30.39)	142 (69.61)		
ปานกลาง-สูง	22 (13.25)	144 (86.75)		

*P-value < 0.05

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการดูแลผิวเด็กที่ถูกต้องเหมาะสม ในผู้ดูแลที่เคยพบปัญหาผิวเด็ก แสดงในตารางที่ 15-1 ถึง 15-6

พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังต่อไปนี้ ระหว่างผู้ที่เคยพบปัญหาผื่นแดงบริเวณซอก ข้อพับ คอ แขนขา หรือขาหนีบกับพฤติกรรมการใช้แป้งฝุ่น แสดงในตารางที่ 15-2

ผู้ที่เคยพบอาการผื่นผ้าอ้อม กับพฤติกรรมการใช้กระดาษเปียก แสดงในตารางที่ 15-3

ผู้ที่เคยพบอาการผดร้อนกับพฤติกรรมการใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้น ครีมบำรุงผิว แสดงในตารางที่ 15-4

ผู้ที่เคยพบอาการผื่นแพ้ผด ผื่น แผลง กับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ป้องกันยูวีที่ใช้กับตัวเด็ก เช่น sticker, ครีมโลชั่น, spray แสดงในตารางที่ 15-5

ผู้ที่เคยพบอาการผิวไหม้จากแดดกับพฤติกรรมการใช้ครีมกันแดด แสดงในตารางที่ 15-6

ตารางที่ 15-1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผิวแห้ง สาก คัน เป็นผื่นแดงระคายเคืองง่าย

ตารางที่ 15-2 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผื่นแดงบริเวณซอกข้อพับ คอ แขนขา หรือขาหนีบ

ตารางที่ 15-3 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผื่นผ้าอ้อม

ตารางที่ 15-4 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผดร้อน

ตารางที่ 15-5 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผื่นแพ้ผด ผื่น แผลง

ตารางที่ 15-6 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผิวไหม้จากแดด

ตารางที่ 15-1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผิวแห้ง สาก คัน เป็นผื่นแดงระคายเคืองง่าย

ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม	อาการผิวแห้งสากคัน		χ^2	p-value
	เคยพบ	ไม่เคยพบ		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ความรู้				
2. ข้อใดเป็นสาเหตุของภาวะผิวแห้งในเด็ก			1.464	0.481

การอาบน้ำ หรือเล่นน้ำครั้งละไม่เกิน 5 นาที	18 (69.23)	8 (30.77)		
การอาบน้ำวันละ 1-2 ครั้ง	23 (82.14)	5 (17.86)		
การอาบน้ำอุ่น	228 (72.15)	88 (27.85)		
3. การใช้สารให้ความชุ่มชื้นแกผิว ควรทาเวลาใด เพื่อให้ผิวชุ่มชื้น ได้ดีที่สุด			0.287	0.867
ทาก่อนนอน	7 (70.00)	3 (30.00)		
ทาหลังอาบน้ำทันที	239 (72.42)	91 (27.58)		
ทาหลังอาบน้ำภายใน 1 ชั่วโมง	23 (76.67)	7 (23.33)		
ทัศนคติ				
การอาบน้ำอย่างถูกวิธี ช่วยให้เด็ก มีสุขภาพผิวที่ดี			0.646	0.886
ไม่เห็นด้วย	1 (100.00)	0 (0.00)		
เห็นด้วยมาก	52 (74.29)	18 (25.71)		
เห็นด้วยมากที่สุด	206 (72.03)	80 (27.97)		
เห็นด้วยเล็กน้อย	10 (76.92)	3 (23.08)		
การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแกผิว เป็นสิ่งจำเป็น			0.958	0.811
ไม่เห็นด้วย	7 (87.50)	1 (12.50)		
เห็นด้วยมาก	78 (71.56)	31 (28.44)		
เห็นด้วยมากที่สุด	142 (72.82)	53 (27.18)		
เห็นด้วยเล็กน้อย	42 (72.41)	16 (27.59)		
พฤติกรรม				
สารเพิ่มความชุ่มชื้น ครีมบำรุงผิว			1.554	0.460
ใช้บางครั้ง	108 (70.59)	45 (29.41)		
ใช้ประจำทุกวัน	123 (75.93)	39 (24.07)		
ไม่เคยใช้	38 (69.09)	17 (30.91)		
การใช้แป้งฝุ่น			0.081	0.961
ใช้บางครั้ง	81 (73.64)	29 (26.36)		
ใช้ประจำทุกวัน	64 (72.73)	24 (27.27)		
ไม่เคยใช้	124 (72.09)	48 (27.91)		

ตารางที่ 15-2 ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผื่นแดงบริเวณซอกข้อพับ คอ แขนขา หรือขาหนีบ

ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม	อาการผื่นแดงบริเวณซอกข้อพับ คอ แขนขา หรือขาหนีบ		χ^2	p-value
	เคยพบ	ไม่เคยพบ		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ทัศนคติ				
การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก้ผิว เป็นสิ่งจำเป็น			7.220	0.065
ไม่เห็นด้วย	7 (87.50)	1 (12.50)		
เห็นด้วยมาก	66 (60.55)	43 (39.45)		
เห็นด้วยมากที่สุด	143 (73.33)	52 (26.67)		
เห็นด้วยเล็กน้อย	37 (63.79)	21 (36.21)		
พฤติกรรม				
การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้น ครีม บำรุงผิว			1.667	0.435
ใช้บางครั้ง	110 (71.90)	43 (28.10)		
ใช้ประจำทุกวัน	108 (66.67)	54 (33.33)		
ไม่เคยใช้	35 (63.64)	20 (36.36)		
การใช้แป้งฝุ่น			7.605	0.022*
ใช้บางครั้ง	85 (77.27)	25 (22.73)		
ใช้ประจำทุกวัน	52 (59.09)	36 (40.91)		
ไม่เคยใช้	116 (67.44)	56 (32.56)		

*P-value < 0.05

ตารางที่ 15-3 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผื่นผ้าอ้อม

ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม	อาการผื่นผ้าอ้อม		χ^2	p-value
	เคยพบ	ไม่เคยพบ		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ความรู้				
4. หากเด็กมีผื่นแดงบริเวณก้น ที่ สวมใส่ผ้าอ้อม จากความอับชื้น			0.526	0.769

ควรให้การดูแลอย่างไร				
งดใช้สบู่	31 (55.36)	25 (44.64)		
ทาแอลกอฮอล์	14 (60.87)	9 (39.13)		
ทาสารเคลือบผิวป้องกันการ ระคายเคือง	176 (60.48)	115 (39.52)		
ทัศนคติ				
ผื่นผิวหนังอักเสบ บริเวณที่สวมใส่ ผ้าอ้อม สามารถป้องกันได้			1.372	0.712
ไม่เห็นด้วย	3 (60.00)	2 (40.00)		
เห็นด้วยมาก	73 (55.73)	58 (44.27)		
เห็นด้วยมากที่สุด	133 (61.86)	82 (38.14)		
เห็นด้วยเล็กน้อย	12 (63.16)	7 (36.84)		
พฤติกรรม				
7. หากใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูป ใช้ บ่อยครั้งเพียงใด			0.078	0.779
ใช้เป็นบางครั้ง เช่น เมื่อต้อง ออกนอกบ้าน	35 (61.40)	22 (38.60)		
ใช้เป็นประจำ	186 (59.42)	127 (40.58)		
8. ช่วงกลางวัน ท่านเปลี่ยน ผ้าอ้อมให้เด็กบ่อยครั้งเพียงใด			0.073	0.787
ตั้งแต่ 3 ครั้ง ขึ้นไป	180 (59.41)	123 (40.59)		
น้อยกว่า 3 ครั้ง	41 (61.19)	26 (38.81)		
9. ช่วงกลางคืน ท่านเปลี่ยน ผ้าอ้อมให้เด็กบ่อยครั้งเพียงใด			1.599	0.206
ตั้งแต่ 3 ครั้ง ขึ้นไป	62 (54.87)	51 (45.13)		
น้อยกว่า 3 ครั้ง	159 (61.87)	98 (38.13)		
10. หลังล้างทำความสะอาดและ เปลี่ยนผ้าอ้อมแก่เด็ก ท่านใช้ครีม หรือสารเคลือบผิวทา			5.025	0.081
ใช้เฉพาะเมื่อเกิดรอยผื่นแดง ระคายเคือง	54 (56.25)	42 (43.75)		
ใช้เป็นประจำ บ่อยครั้ง	71 (68.93)	32 (31.07)		
ไม่ใช่	96 (56.14)	75 (43.86)		
11. หลังล้างทำความสะอาดและ เปลี่ยนผ้าอ้อมแก่เด็ก ท่านใช้แป้ง ฝุ่น			0.545	0.761
ใช้เฉพาะเมื่อเกิดรอยผื่นแดง	61 (62.24)	37 (37.76)		

ระคายเคือง				
ใช้เป็นประจำ บ่อยครั้ง	70 (60.34)	46 (39.66)		
ไม่ใช่	90 (57.69)	66 (42.31)		
การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้น ครีมบำรุงผิว			1.162	0.559
ใช้บางครั้ง	96 (62.75)	57 (37.25)		
ใช้ประจำทุกวัน	92 (56.79)	70 (43.21)		
ไม่เคยใช้	33 (60.00)	22 (40.00)		
การใช้แป้งฝุ่น			1.553	0.460
ใช้บางครั้ง	68 (61.82)	42 (38.18)		
ใช้ประจำทุกวัน	56 (63.64)	32 (36.36)		
ไม่เคยใช้	97 (56.40)	75 (43.60)		
การใช้กระดาษเปียก			7.393	0.025*
ใช้บางครั้ง	78 (59.09)	54 (40.91)		
ใช้ประจำทุกวัน	129 (57.85)	94 (42.15)		
ไม่เคยใช้	14 (93.33)	1 (6.67)		

*P-value < 0.05

ตารางที่ 15-4 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผดร้อน

ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม	อาการผดร้อน		χ^2	p-value
	เคยพบ	ไม่เคยพบ		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ความรู้				
5. หากเด็กมีผดร้อน ควรให้การดูแลอย่างไร			0.497	0.780
ทายาฆ่าเชื้อ	29 (78.38)	8 (21.62)		
ทาสารให้ความชุ่มชื้นผิว	186 (80.87)	44 (19.13)		
อาบน้ำบ่อยครั้ง	80 (77.67)	23 (22.33)		
พฤติกรรม				
2. เด็กที่ท่านดูแลอาบน้ำ รวมถึงการเล่น/แช่น้ำวันละกี่ครั้ง			4.175	0.243
1 ครั้ง	64 (74.42)	22 (25.58)		
2 ครั้ง	206 (82.07)	45 (17.93)		
3 ครั้ง ขึ้นไป	18 (81.82)	4 (18.18)		
วันเว้นวัน หรือน้อยกว่าวันละ	7 (63.64)	4 (36.36)		

1 ครั้ง				
การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้น ครีมบำรุงผิว			6.624	0.036*
ใช้บางครั้ง	123 (80.39)	30 (19.61)		
ใช้ประจำทุกวัน	135 (83.33)	27 (16.67)		
ไม่เคยใช้	37 (67.27)	18 (32.73)		
การใช้แป้งฝุ่น			1.417	0.492
ใช้บางครั้ง	87 (79.09)	23 (20.91)		
ใช้ประจำทุกวัน	74 (84.09)	14 (15.91)		
ไม่เคยใช้	134 (77.91)	38 (22.09)		

*P-value < 0.05

ตารางที่ 15-5 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผื่นแพ้ ผื่นแดง

ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม	อาการผื่นแพ้ ผื่นแดง		χ^2	p-value
	เคยพบ	ไม่เคยพบ		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ทักษะ				
การป้องกัน ผื่นแดง เป็นสิ่งจำเป็น			2.189	0.534
ไม่เห็นด้วย	2 (66.67)	1 (33.33)		
เห็นด้วยมาก	29 (74.36)	10 (25.64)		
เห็นด้วยมากที่สุด	209 (64.91)	113 (35.09)		
เห็นด้วยเล็กน้อย	5 (83.33)	1 (16.67)		
พฤติกรรม				
ผลิตภัณฑ์ป้องกันที่ใช้กับตัวเด็ก เช่น sticker, ครีมโลชั่น, spray			16.865	<0.001*
ใช้บางครั้ง	108 (72.48)	41 (27.52)		
ใช้ประจำทุกวัน	40 (83.33)	8 (16.67)		
ไม่เคยใช้	97 (56.07)	76 (43.93)		

*P-value < 0.05

ตารางที่ 15-6 ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กับผู้ที่เคยพบอาการผื่นแพ้จากแดด

ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม	อาการผื่นแพ้จากแดด		χ^2	p-value
	เคยพบ	ไม่เคยพบ		

	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ความรู้				
6. ครีมกันแดด สามารถใช้ได้ ปลอดภัยในเด็กอายุเท่าใด			1.197	0.550
1 ปี ขึ้นไป	24 (17.27)	115 (82.73)		
6 เดือน ขึ้นไป	13 (17.81)	60 (82.19)		
6 ปี ขึ้นไป	21 (13.29)	137 (86.71)		
ทัศนคติ				
การหลีกเลี่ยงแสงแดดจัด เป็น สิ่งจำเป็น			2.017	0.569
ไม่เห็นด้วย	(0.00)	7 (100.00)		
เห็นด้วยมาก	17 (18.68)	74 (81.32)		
เห็นด้วยมากที่สุด	36 (15.19)	201 (84.81)		
เห็นด้วยเล็กน้อย	5 (14.29)	30 (85.71)		
พฤติกรรม				
ครีมกันแดด			7.727	0.021*
ใช้บางครั้ง	11 (31.43)	24 (68.57)		
ใช้ประจำทุกวัน	2 (22.22)	7 (77.78)		
ไม่เคยใช้	45 (13.80)	281 (86.20)		

*P-value < 0.05

4.2 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 370 คน พบว่าอายุเฉลี่ยผู้ดูแลเด็ก 32.46 ปี เป็นเพศหญิง 74.59% มีความรู้ในการดูแลผิวในเด็กเล็กระดับปานกลางถึงดี คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 5.7/10 (57%) ทัศนคติในระดับปานกลางถึงสูง คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 18.62/21 (88.67%) และพฤติกรรมการดูแลผิวหน้าของเด็กทารกในระดับปานกลางถึงสูง คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 15.15/21 (72.14%)

เมื่อประเมินในรายหัวข้อพบว่ามีความรู้ ในการดูแลสุขภาพผิวทารกในระดับสูง ในหัวข้อการทำ ความสะอาดผิว การอาบน้ำ การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวหลังจากอาบน้ำ และควรเสริมความรู้ในด้าน เรื่องการล้างมือด้วยน้ำและสบู่ สามารถป้องกันโรคติดต่อได้ดีกว่าการใช้แอลกอฮอล์เจล การดูแลผิวจาก แสงแดดโดยใช้ครีมกันแดด สามารถใช้ได้ปลอดภัยในเด็กอายุ 6 เดือน ผดร้อนควรให้การดูแลอาบน้ำ บ่อยครั้ง งดการทาสารให้ความชุ่มชื้นผิว

ด้านทัศนคติ มีทัศนคติที่ดีในหัวข้อควรล้างมือเป็นประจำทุกครั้งก่อนให้การดูแลเด็ก, การป้องกัน ยุง แมลง เป็นสิ่งจำเป็น, การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กโดยเฉพาะ ในการดูแลผิว เป็นสิ่งจำเป็น, การ อาบน้ำอย่างถูกวิธี ช่วยให้เด็กมีสุขภาพผิวที่ดี และ ควรเสริมในหัวข้อ การหลีกเลี่ยงแสงแดดจัด เป็น สิ่งจำเป็น, ผื่นผิวหนังอักเสบ บริเวณที่สวมใส่ผ้าอ้อม สามารถป้องกันได้, การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิว เป็นสิ่งจำเป็น

ด้านพฤติกรรม เมื่อท่านต้องเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการดูแลผิวเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี พบ

มีผู้ที่เลือกตอบ สารที่เป็นความเสี่ยงต่อการเกิดผื่นระคายเคืองอยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ organic (ออร์แกนิก) 79.46% ผลิตภัณฑ์จากสารสกัดธรรมชาติ 66.22% มีกลิ่นหอม 13.24%

จะเห็นว่าปัญหาผิวหนังแห้งผก ผื่นแดง และผื่นผ้าอ้อม ซึ่งเป็นปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบและมีระดับความกังวลบ้างถึงกังวลอย่างมาก 5 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาผื่นแห้งผก 53.51% ผื่นแดงบริเวณซอกพับ 42.16% ผื่นผ้าอ้อม 33.25% แต่มีผู้ที่มีทัศนคติที่ดี ว่าผื่นเหล่านี้สามารถป้องกันได้ในจำนวนที่ยังน้อยอยู่ จึงควรส่งเสริมทัศนคติในหัวข้อ ผื่นผ้าอ้อม สามารถป้องกันได้ และการใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวเป็นสิ่งจำเป็น ให้เพิ่มมากขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ กับระดับทัศนคติในการดูแลผิวหนังในเด็ก พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.001$)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ระดับทัศนคติ กับระดับพฤติกรรมในการดูแลผิวหนังในเด็ก พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

และพบว่าปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบ ผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ และทัศนคติที่เหมาะสมในการดูแลผิว จึงควรส่งเสริมความรู้ ทัศนคติ และแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะโรคที่พบบ่อย

4.3 อภิปรายผล

เมื่อประเมินในรายหัวข้อพบว่ามีความรู้ ในการดูแลสุขภาพผิวหนังในระดับสูง ในหัวข้อการทำ ความสะอาดผิว การอาบน้ำ การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวหลังจากอาบน้ำ และควรเสริมความรู้ในด้าน เรื่องการล้างมือด้วยน้ำและสบู่ สามารถป้องกันโรคติดต่อได้ดีกว่าการใช้แอลกอฮอล์เจล

ด้านทัศนคติ มีทัศนคติที่ดีในหัวข้อควรล้างมือเป็นประจำทุกครั้งก่อนให้การดูแลเด็ก, การป้องกัน ยุง แมลง เป็นสิ่งจำเป็น, การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กโดยเฉพาะ ในการดูแลผิว เป็นสิ่งจำเป็น, การ อาบน้ำอย่างถูกวิธี ช่วยให้เด็กมีสุขภาพผิวที่ดี และ ควรเสริมในหัวข้อ การหลีกเลี่ยงแสงแดดจัด เป็น สิ่งจำเป็น, ผื่นผิวหนังอักเสบ บริเวณที่สวมใส่ผ้าอ้อม สามารถป้องกันได้, การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิว เป็นสิ่งจำเป็น

ด้านพฤติกรรม เมื่อท่านต้องเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการดูแลผิวเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี พบมีผู้ ที่เลือกตอบ สารที่เป็นความเสี่ยงต่อการเกิดผื่นระคายเคืองอยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ organic (ออร์แกนิก) 79.46% ผลิตภัณฑ์จากสารสกัดธรรมชาติ 66.22% มีกลิ่นหอม 13.24%

บทที่ 5

ผลผลิต การนำไปใช้ประโยชน์และข้อเสนอแนะ

5.1 ผลงานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่

- 1) อยู่ระหว่างนำเสนอผลงานเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ ในระดับชาติหรือนานาชาติ
- 2) ผลงานเชิงสาธารณะ เป็นข้อมูลที่น่าสนใจใช้ประโยชน์ทางสาธารณสุขในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเด็ก ช่วยให้แพทย์ พยาบาล ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทราบถึงลักษณะการดูแลผิวหนังของเด็ก ในส่วนที่ เหมาะสมและยังไม่เหมาะสม เพื่อเลือกมุ่งเน้นให้ความรู้ในส่วนที่ยังขาด เพื่อลดปัญหาการเกิดโรค ผิวหนังในเด็ก ลดค่าใช้จ่าย ระยะเวลาที่ต้องดูแลรักษาหากเกิดปัญหาโรคผิวหนังตามมา

นำมาพัฒนางานประจำในการบริการวิชาการ โดยการเลือกให้ความรู้ แนวปฏิบัติ สำหรับการดูแลผิวตามหัวข้อที่ยังได้รับการดูแลไม่เหมาะสม ช่วยให้ทีมผู้ดูแลเสริมความรู้ในส่วนที่ยังขาดได้ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น ด้วยการเลือกใช้เวลา วิธีการให้ความรู้ที่เหมาะสม

นำมาพัฒนางานในการเรียนการสอน นำข้อมูลที่ได้เผยแพร่ในวงกว้างต่อไป เพื่อให้แพทย์ผู้ดูแลเด็ก และผู้ให้บริการทางสาธารณสุข สามารถให้การดูแลเด็กได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบและมีระดับความกังวลบ้างถึงกังวลอย่างมาก 5 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาผื่นแพ้ 53.51% ผดร้อน 44.05% ผื่นแดงบริเวณซอกพับ 42.16% ผื่นแพ้ยูงแมลง 39.43% ผื่นผ้าอ้อม 33.25%

โดยปัญหาผื่นแพ้ ผดร้อน และผื่นผ้าอ้อม ซึ่งเป็นปัญหาผิวหนังที่ผู้ดูแลเด็กเคยพบและมีระดับความกังวลบ้างถึงกังวลอย่างมาก 5 อันดับแรก แต่มีผู้ที่มีทัศนคติที่ดี ว่าผื่นเหล่านี้สามารถป้องกันได้ในจำนวนที่ยังน้อยอยู่ จึงควรส่งเสริมทัศนคติในหัวข้อ ผื่นผ้าอ้อม สามารถป้องกันได้ และการใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวเป็นสิ่งจำเป็น ให้เพิ่มมากขึ้น

การปฏิบัติเมื่อมีปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับการดูแลผิวหนังในเด็กที่ท่านดูแล พบว่า 76.49% ค้นข้อมูลจากสื่อความรู้เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เช่น facebook หรือ website ที่ให้ความรู้การดูแลเด็ก internet จากบุคลากรทางการแพทย์ เป็นประจำ มากกว่าโดยตรง การให้ข้อมูลความรู้นอกจากการให้คำปรึกษาโดยตรงจากบุคลากรทางการแพทย์แก่ผู้ดูแลเด็ก การเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตจึงเป็นอีกช่องทางที่เข้าถึงได้มากและเหมาะสม

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

นำไปต่อยอดงานวิจัย การเสริมความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมการดูแลผิวที่ถูกต้องเหมาะสมจะนำไปสู่การเกิดโรคผิวหนังที่ลดลง สุขภาพเด็กดีขึ้น ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปศึกษาวิจัยเพิ่มเติมต่อไป อีกทั้งความสัมพันธ์ของข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก ต่อความรู้ พฤติกรรมในการดูแลเด็กของผู้เลี้ยงดูยังช่วยสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคมที่สำคัญอันส่งผลกระทบต่อสุขภาพเด็กอีกด้วย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของระดับความรู้ ระดับทัศนคติ กับคะแนนรวมซึ่งแสดงระดับพฤติกรรมในการดูแลผิวหนังในเด็กในทุกๆหัวข้อ พบว่าความสัมพันธ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติวางแผนวิเคราะห์เพิ่มเติมในหัวข้อย่อยของความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม

บรรณานุกรม

1. Wisuthsarewong WA, Viravan S. Analysis of skin diseases in a referral pediatric dermatology clinic in Thailand. JOURNAL-MEDICAL ASSOCIATION OF THAILAND. 2000 Sep 1;83(9):999-1004.
2. Johnson E, Hunt R. Infant skin care: updates and recommendations. Current opinion in pediatrics. 2019;31(4):476-81.
3. Blume-Peytavi U, Lavender T, Jenerowicz D, Ryumina I, Stalder JF, Torrelo A, et al. Recommendations from a European roundtable meeting on best practice healthy infant skin care. Pediatric dermatology. 2016;33(3):311-21.

4. Cooke A, Bedwell C, Campbell M, McGowan L, Ersser SJ, Lavender T. Skin care for healthy babies at term: A systematic review of the evidence. *Midwifery*. 2018;56:29-43.
5. Paller AS, Mancini AJ. Paller and Mancini-Hurwitz Clinical Pediatric Dermatology E-Book: A Textbook of Skin Disorders of Childhood and Adolescence: Elsevier Health Sciences; 2020.
6. Amer M, Diab N, Soliman M, Amer A. Neonatal skin care: what should we do? A four-week follow-up randomized controlled trial at Zagazig University Hospitals. *International journal of dermatology*. 2017;56(11):1198-203.
7. Li C, Zhu Z, Dai Y. Diaper dermatitis: a survey of risk factors for children aged 1-24 months in China. *Journal of International Medical Research*. 2012;40(5):1752-60.
8. Sukhneewat C, Chaiyarit J, Techasatian L. Diaper dermatitis: a survey of risk factors in Thai children aged under 24 months. *BMC dermatology*. 2019;19(1):1-6.
9. Srinivasa S, Bhavya G, Patel S, Harish S, Anjum S. Knowledge, attitude and practice of mothers in infantile skin care. *International Journal of Contemporary Pediatrics*. 2018;5(2):536-41.
10. Gao X, Simpson EL. Market trends in baby skin care products and implications for clinical practice. *Pediatric dermatology*. 2014;31(6):734-8.
11. Lünemann L, Ludriksone L, Schario M, Sawatzky S, Stroux A, Blume-Peytavi U, et al. Noninvasive monitoring of plant-based formulations on skin barrier properties in infants with dry skin and risk for atopic dermatitis. *International Journal of Women's Dermatology*. 2018;4(2):95-101.
12. Bonchak JG, Prouty ME, Salma F. Prevalence of contact allergens in personal care products for babies and children. *Dermatitis*. 2018;29(2):81-4.
13. Foley P, Zuo Y, Plunkett A, Marks R. The Frequency of Common Skin Conditions in Preschool-Age Children in Australia: Atopic Dermatitis. *Arch Dermatol*. 2001;137(3):293–300. doi:10-1001/pubs.Arch Dermatol.-ISSN-0003-987x-137-3-dst00007
14. Özçelik S, Kulaç İ, Yazıcı M, Öcal E. Distribution of childhood skin diseases according to age and gender, a single institution experience. *Turkish Archives of Pediatrics/Türk Pediatri Arşivi*. 2018 Jun;53(2):105.
15. Miller GE. The assessment of clinical skills/ competence/performance. *Academic Medicine* 1990(Supplement) 65: S63-S7.
16. นิภา มนูญปิจุ (2528). การวิจัยทางสุขศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต
17. Arunakumar SP, Ramabhatta S, Lakshmipathy SR, Raghunandan BG, Rashmi K, Kumaraswamy D, Mol PP, Anushree C. Enhancing the quality of neonatal care by improving mothers' knowledge, attitude, and practice through checklist intervention. *Journal of Clinical Neonatology*. 2022 Jul 1;11(3):154-8.

ภาคผนวก ข แบบบันทึกข้อมูล

Code

Study visit date (วันที่บันทึกข้อมูล)

แบบสอบถามการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ ทักษะ พฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวเด็กทารก (Knowledge, attitudes, and practices on infant skin care among caregivers)

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ ทักษะ พฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวเด็กทารก จัดทำโดย ผศ.พญ.ปรีชญา งามเชิดตระกูลและคณะ สาขากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ม.บูรพา แบบสอบถามมีทั้งหมด 43 คำถาม เวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบถาม 7-10 นาที แบบสอบถาม มีทั้งหมด 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี ที่ท่านดูแล

ส่วนที่ 3 ความรู้การดูแลผิวหนังเด็ก

ส่วนที่ 4 ทักษะการดูแลผิวหนังเด็ก

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการดูแลผิวหนังเด็ก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของท่านผู้ดูแลเด็ก

- วันที่/ เดือน/ ปี พ.ศ. เกิดของท่าน / /
- เพศของท่าน ☐ หญิง ☐ ชาย
- อาชีพ _____
- ความสัมพันธ์กับเด็ก
☐ แม่ ☐ พ่อ ☐ ญาติ ☐ ผู้รับจ้างทำหน้าที่ดูแลเด็ก/พี่เลี้ยง
- ระดับการศึกษา
☐ ประถมศึกษา ☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ ปริญญาโท
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ ปริญญาเอก
☐ ปวช. ปวส. ☐ ไม่ได้เข้าเรียนตามระบบ
- รายได้ครอบครัว (บาท/เดือน) _____
- ท่านมีประสบการณ์ในการดูแลเด็กมาแล้วกี่คน
☐ ไม่เคยเลี้ยงเด็กมาก่อน ☐ 1 คน ☐ 2 คนขึ้นไป
- แหล่งข้อมูลที่ท่านเรียนรู้การดูแลเด็ก หรือเมื่อท่านมีปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับการดูแลผิวหนังในเด็กที่ท่านดูแล ท่านทำอย่างไร

	ไม่เคย	นานๆครั้ง	เป็นประจำ
ปรึกษาญาติ			
ปรึกษาเพื่อน			
ปรึกษาแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข			
ปรึกษาเภสัชกร ร้านขายยา			
ค้นข้อมูลจากสื่อความรู้เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เช่น			

facebook หรือ website ที่ให้ความรู้การดูแลเด็ก			
อ่านหนังสือ ตำราการเลี้ยงดูเด็ก			

9. ท่านคิดว่าท่านมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผิวเด็กเพียงพอหรือไม่

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ ข้อมูลที่ท่านต้องการทราบเพิ่มเติม โปรดระบุ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี ที่ท่านดูแล

1. วันที่/ เดือน/ ปี พ.ศ. เกิด ของเด็ก / /

2. เพศเด็ก ☐ หญิง ☐ ชาย

3. ท่านเคยพบปัญหาผิวหนังใดบ้างในเด็กที่ท่านดูแล มีความกังวลต่อปัญหาดังกล่าวเพียงใด

	ไม่เคยพบ	เคยพบ แต่ไม่กังวล	เคยพบ และมีความกังวล
1. ผิวแห้ง สาก คัน เป็นผื่นแดงระคายเคืองง่าย			
2. ผื่นผ้าอ้อม			
3. ผื่นแดงบริเวณซอกข้อพับ คอ แขนขา หรือขาหนีบ			
4. ผดร้อน			
5. ผื่นแพ้อาหาร			
6. ผื่นแพ้แมลง ยุง แมลง			
7. ผิวไหม้จากแดด			
8. ผื่นแพ้จากแสงแดด			
9. ติดเชื้อรา			
10. ติดเชื้อแบคทีเรีย			
11. ปาน แต่กำเนิด			
12. ผื่นไม่ทราบสาเหตุ			

4. ปัญหาผิวหนังอื่นๆที่ท่านเคยพบ หรือมีความกังวล

โปรดระบุ _____

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความรู้การดูแลผิวหนังเด็ก

ข้อ 1-6 เลือกข้อที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

1. การใช้แอลกอฮอล์เจล สามารถป้องกันโรคติดต่อจากการสัมผัสได้ดี เท่ากับการล้างมือด้วยน้ำและสบู่
ข้อความนี้ถูกต้องหรือไม่

☐ ถูกต้อง

☐ ไม่ถูกต้อง การใช้แอลกอฮอล์เจล สามารถป้องกันโรคติดต่อได้ **ดีกว่า**

☐ ไม่ถูกต้อง การล้างมือด้วยน้ำและสบู่ สามารถป้องกันโรคติดต่อได้ **ดีกว่า**

2. ข้อใดเป็นสาเหตุของภาวะผิวแห้งในเด็ก

- การอาบน้ำอุ่น
 - การอาบน้ำวันละ 1-2 ครั้ง
 - การอาบน้ำ หรือเล่นน้ำครั้งละไม่เกิน 5 นาที
3. การใช้สารให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว ควรหาเวลาใด เพื่อให้ผิวชุ่มชื้นได้ดีที่สุด
- ทาก่อนนอน
 - ทาหลังอาบน้ำทันที
 - ทาหลังอาบน้ำภายใน 1 ชั่วโมง
4. หากเด็กมีผื่นแดงบริเวณก้น ที่สวมใส่ผ้าอ้อม จากความอับชื้น ควรให้การดูแลอย่างไร
- งดใช้สบู่
 - ทาสารเคลือบผิวป้องกันการระคายเคือง
 - ทาครีมกันแดด
5. หากเด็กมีผดร้อน ควรให้การดูแลอย่างไร
- อาบน้ำบ่อยครั้ง
 - ทาสารให้ความชุ่มชื้นผิว
 - ทายาฆ่าเชื้อ
6. ครีมนันแดด สามารถใช้ได้ปลอดภัยในเด็กอายุเท่าใด
- 6 เดือน ขึ้นไป
 - 1 ปี ขึ้นไป
 - 6 ปี ขึ้นไป

ข้อ 7-8 ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

7. ส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ดูแลผิวเด็กข้อใด ทำให้ผิวเกิดการระคายเคืองได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- สารกันเสีย
 - น้ำหอม
 - แอลกอฮอล์
 - สารสกัดธรรมชาติ
8. แป้งฝุ่น สามารถทำให้เกิดปัญหาใดได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เสียดสีระคายเคืองผิว
 - ระคายเคืองทางเดินหายใจ
 - ไม่มีข้อใดถูกต้อง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามทัศนคติการดูแลผิวหนังก่อน เพื่อให้เด็กมีสุขภาพผิวที่ดี

1. ผู้ดูแลเด็กควรล้างมือเป็นประจำทุกครั้งก่อนให้การดูแลเด็ก	☐ เห็นด้วยมากที่สุด ☐ เห็นด้วยมาก ☐ เห็นด้วยเล็กน้อย ☐ ไม่เห็นด้วย
---	---

2. การอาบน้ำอย่างถูกวิธี ช่วยให้เด็กมีสุขภาพผิวที่ดี	☐ เห็นด้วยมากที่สุด ☐ เห็นด้วยมาก ☐ เห็นด้วยเล็กน้อย ☐ ไม่เห็นด้วย
3. การใช้สารเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผิวเป็นสิ่งจำเป็น	☐ เห็นด้วยมากที่สุด ☐ เห็นด้วยมาก ☐ เห็นด้วยเล็กน้อย ☐ ไม่เห็นด้วย
4. ผื่นผิวหนังอักเสบ บริเวณที่สวมใส่ผ้าอ้อม สามารถป้องกันได้	☐ เห็นด้วยมากที่สุด ☐ เห็นด้วยมาก ☐ เห็นด้วยเล็กน้อย ☐ ไม่เห็นด้วย
5. การหลีกเลี่ยงแสงแดดจัด เป็นสิ่งจำเป็น	☐ เห็นด้วยมากที่สุด ☐ เห็นด้วยมาก ☐ เห็นด้วยเล็กน้อย ☐ ไม่เห็นด้วย
6. การป้องกัน ยุง แมลง เป็นสิ่งจำเป็น	☐ เห็นด้วยมากที่สุด ☐ เห็นด้วยมาก ☐ เห็นด้วยเล็กน้อย ☐ ไม่เห็นด้วย
7. การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กโดยเฉพาะในการดูแลผิว เป็นสิ่งจำเป็น	☐ เห็นด้วยมากที่สุด ☐ เห็นด้วยมาก ☐ เห็นด้วยเล็กน้อย

	☐ ไม่เห็นด้วย
--	-----------------------------------

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการดูแลผิวหนังเด็ก (โปรดเลือกคำตอบที่ท่านปฏิบัติในช่วงเวลา 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา)

1. ท่านล้างมือก่อนให้การดูแลเด็ก เมื่อใดบ้าง

	ล้างมือทุกครั้ง	ล้างบางครั้ง	ไม่ล้าง
1. ก่อนสัมผัสเด็กทุกครั้ง			
2. ก่อน ให้เด็กรับประทานนม/อาหาร			
3. หลัง ให้เด็กรับประทานนม/อาหาร			
4. ก่อน ทำความสะอาด เมื่อเด็กขับถ่าย			
5. หลัง ทำความสะอาด เมื่อเด็กขับถ่าย			

2. เด็กที่ท่านดูแลอาบน้ำ รวมถึงการเล่น/แช่น้ำวันละกี่ครั้ง

- ☐ วันเว้นวัน หรือน้อยกว่าวันละ 1 ครั้ง
- ☐ 1 ครั้ง
- ☐ 2 ครั้ง
- ☐ 3 ครั้งขึ้นไป

3. ท่านใช้ผลิตภัณฑ์ใดในการอาบน้ำให้เด็ก

- ☐ น้ำเปล่า
- ☐ สบู่ ทัวไป
- ☐ สบู่/เบบียอยล์ ระบุสำหรับเด็ก โดยเฉพาะ
- ☐ สบู่/เบบียอยล์ ระบุสำหรับเด็ก ผิวแห้ง ระคายเคืองง่าย โดยเฉพาะ

4. ท่านอาบน้ำให้เด็ก โดยใช้น้ำอุณหภูมิใด

- ☐ น้ำอุ่น จากการต้ม หรือเครื่องทำน้ำอุ่น
- ☐ น้ำอุณหภูมิห้อง

5. ท่านอาบน้ำให้เด็กแต่ละครั้ง ใช้เวลาโดยเฉลี่ยนานเท่าใด

- ☐ น้อยกว่า 5 นาที
- ☐ 5 – 10 นาที
- ☐ 10 นาที ขึ้นไป

6. เด็กที่ท่านดูแล ใช้ผ้าอ้อมชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ผ้าอ้อมที่ทำจากผ้า

- ผ้าอ้อมสำเร็จรูป
 - ไม่ใช่ผ้าอ้อม
7. หากใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูป ใช้บ่อยครั้งเพียงใด
- ใช้เป็นประจำ
 - ใช้เป็นบางครั้ง เช่น เมื่อต้องออกนอกบ้าน

8. ช่วงกลางวัน ท่านเปลี่ยนผ้าอ้อมให้เด็กบ่อยครั้งเพียงใด
- ☐ น้อยกว่า 3 ครั้ง
 - ☐ ตั้งแต่ 3 ครั้ง ขึ้นไป
9. ช่วงกลางคืน ท่านเปลี่ยนผ้าอ้อมให้เด็กบ่อยครั้งเพียงใด
- ☐ น้อยกว่า 3 ครั้ง
 - ☐ ตั้งแต่ 3 ครั้ง ขึ้นไป
10. หลังล้างทำความสะอาดและเปลี่ยนผ้าอ้อมแก่เด็ก ท่านใช้ครีมหรือสารเคลือบผิวทา
- ☐ ไม่ใช้
 - ☐ ใช้เป็นประจำ บ่อยครั้ง
 - ☐ ใช้เฉพาะเมื่อเกิดรอยผื่นแดง ระคายเคือง
11. หลังล้างทำความสะอาดและเปลี่ยนผ้าอ้อมแก่เด็ก ท่านใช้แป้งฝุ่น
- ☐ ไม่ใช้
 - ☐ ใช้เป็นประจำ บ่อยครั้ง
 - ☐ ใช้เฉพาะเมื่อเกิดรอยผื่นแดง ระคายเคือง
12. หากท่านใช้แป้งฝุ่นในการดูแลเด็ก ท่านใช้ในกรณีใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ ผดร้อน
 - ☐ ผื่นผ้าอ้อม
 - ☐ ผื่นชอกพับ
13. ท่านใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ในการดูแลเด็กบ่อยเพียงใด

1) สารเพิ่มความชุ่มชื้น ครีมบำรุงผิว	☐ ไม่ใช้ ☐ ใช้บางครั้ง ☐ ใช้ประจำทุกวัน
2) แป้งฝุ่น	☐ ไม่ใช้ ☐ ใช้บางครั้ง ☐ ใช้ประจำทุกวัน
3) กระจกเปียก	☐ ไม่ใช้ ☐ ใช้บางครั้ง ☐ ใช้ประจำทุกวัน
4) ผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงที่ใช้กับตัวเด็ก เช่น sticker, ครีมไล่ยุง, spray	☐ ไม่ใช้ ☐ ใช้บางครั้ง

	☐ ใช้ประจำวัน
5) ครีมกันแดด	☐ ไม่ใช่ ☐ ใช้บางครั้ง ☐ ใช้ประจำวัน

หากท่านใช้ผลิตภัณฑ์อื่นๆ ร่วมในการดูแลผิวหน้าเด็ก โปรดระบุ _____

14. เมื่อท่านต้องเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการดูแลผิวเด็กอายุน้อยกว่า 1 ปี ท่านเลือกจากรายละเอียดใด ที่ระบุไว้ในผลิตภัณฑ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ สำหรับเด็ก ทารก โดยเฉพาะ
- ☐ organic (ออร์แกนิก)
- ☐ ผลิตจากสารสกัดธรรมชาติ
- ☐ มีกลิ่นหอม
- ☐ มีสารให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว
- ☐ ปราศจากน้ำหอม
- ☐ ปราศจากสารระคายเคือง
- ☐ ผ่านการทดสอบ และแนะนำโดยแพทย์ผิวหนัง

15. ท่านใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในการดูแลผิวลูกหรือไม่

- ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่

ท่านเคยใช้ผลิตภัณฑ์หรือสมุนไพรไทยชนิดใดบ้าง สามารถตอบเพิ่มเติมได้

- ☐ น้ำมันมะกอก
- ☐ น้ำมันมะพร้าว
- ☐ อัญชัน
- ☐ ขมิ้น
- ☐ แดงกวา
- ☐ ว่านหางจระเข้
- ☐ _____

ภาคผนวก ค หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ภาคผนวก ง เอกสารยินยอมการเข้าโครงการของอาสาสมัคร
ภาคผนวก จ เอกสารให้ข้อมูลอาสาสมัครก่อนเข้าโครงการ

- เอกสารขอความยินยอมการเข้าโครงการของอาสาสมัคร และให้ข้อมูลอาสาสมัครก่อนเข้าโครงการ อยู่ในแบบสอบถามทาง google form สามารถเข้าได้ทาง link : shorturl.at/alv69 มีข้อความแสดงดังนี้

แบบสอบถามการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ ทักษะ พฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวหนังทารก (Knowledge, attitudes, and practices on infant skin care among caregivers)

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ ทักษะ พฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวหนังทารก จัดทำโดย ผศ.พญ.ปริญญางามเชิดตระกูลและคณะ สาขากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ม.บูรพา แบบสอบถามมีทั้งหมด 43 คำถาม เวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบถาม 7-10 นาที แบบสอบถาม มีทั้งหมด 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของเด็กที่ดูแล ได้แก่ เพศ อายุ ปัญหาผิวหนังของเด็ก

ส่วนที่ 3 ความรู้การดูแลผิวหนังเด็ก

ส่วนที่ 4 ทักษะการดูแลผิวหนังเด็ก

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการดูแลผิวหนังเด็ก

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมงานวิจัย (Participants Information Sheet)

ความเป็นมาของโครงการ

ผิวหนังในวัยเด็กโดยเฉพาะทารก 1 ปีแรก มีความบอบบาง เกิดการระคายเคือง แพ้สัมผัส ติดเชื้อได้ง่าย พฤติกรรมการดูแลผิวหนังเด็กที่ไม่เหมาะสม ทำให้เด็กเกิดโรคผิวหนังได้ เช่น โรคติดเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา เชื้อไวรัส ผื่นแพ้ผ้าอ้อม แพ้แมลง ผดร้อน เป็นต้น ซึ่งโรคผิวหนังเหล่านี้สามารถป้องกันได้หากได้รับการดูแลสุขภาพผิวอย่างถูกต้อง การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการดูแลสุขภาพผิวในเด็กของผู้ดูแลเด็ก จึงมีความสำคัญ ช่วยให้แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเด็กสามารถประเมินความรู้ความเข้าใจต่อการดูแลผิวหนังเด็ก และวางแผนจัดการให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ดูแล เพื่อช่วยให้การดูแลสุขภาพผิวเด็กเป็นไปอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ ศึกษาความรู้ ทักษะ และแนวทางปฏิบัติของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวหนังเด็กทารก

ท่านยินยอมเข้าร่วมตอบแบบสอบถามหรือไม่ กรุณาเลือกตอบ

- ☐ ยินยอม
- ☐ ไม่ยินยอม

ภาคผนวก ฉ เอกสารต่างๆที่ใช้ในโครงการ

ประกาศเชิญชวนเข้าร่วมโครงการวิจัย

ความรู้ ทักษะ พฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวเด็กทารก

Knowledge, attitudes, and practices on infant skin care among caregivers

โครงการนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นโครงการวิจัยรหัส HS

073-2565

ขอเชิญชวน ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ที่พาเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 1 ปี ที่มารับการตรวจ ณ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้ดูแล ในการดูแลสุขภาพผิวเด็กทารก โดยการตอบแบบสอบถาม

หากท่านสนใจเป็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย กรุณาติดต่อทีมผู้ช่วยวิจัย ที่หน้าห้องตรวจสุขภาพเด็ก